

Ali KAYA • Tarihçi-Yazar

ALEVİLİKTE İNANÇ VE İBADET ESASLARI

Görsel Tasarım: İsmail Batı

DİN NEDİR?

- Din, içerisinde inanç, ibadet ve ahlak kurallarının yer aldığı bir sistemdir. Din, içerisinde inanç, ibadet ve ahlak kurallarının yer aldığı bir sistemdir.
- Din, Allah tarafından konulmuş olan, peygamberler aracılığı ile insanlara ulaştırılan kurallar bütünüdür. Akıl ve irade sahibi kimseler, kendi arzu ve tercihleriyle buna uyduklarında dünya ve ahirette kurtuluş ve mutluluğa ulaşırlar.
- Bir başka tanımda da; bir kutsala inanan ve kutsala değer çerçevesinde manevi bir birlik oluşturan insan topluluğunun belirli inanış ve inanılan kutsala yönelme, ayin ve ibadetlerinin tümüne 'Din' denir.

DİNİN İNSANLAR VE TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

- Peygamberimizin özellikle bir hadisinde vurguladığı üzere:
“İnsanlar, Ademin’in oğullarıdır.
Adem’i de Allah topraktan yaratmıştır.”
- Başka bir hadisinde ise: “Ey insanlar!
Şuna dikkat ediniz ki sizin Rabbiniz birdir; babanız birdir. Arap’ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arab’a, beyazın siyaha, siyahın beyaza, Allah’a içten kulluk dışında hiç bir üstünlüğü yoktur.”

EN ESKİ DİNLER

Fetişizm: İkel dinler içerisinde kabul edilen en ikel din Fetişizm'dir. Fetişizm, içinde büyüsel bir g olduğuna inanılan kuru ağaç, kaya, post, koçboynuzu gibi nesnelere yardım aramak ve medet ummaktır. İnsanlar bu nesnelere sahip olmaları ya da onlara yakın ilişkide bulunmalarının uğur getirdiğine, tehlikelerden uzak tuttuğuna, bereket getirdiğine inanmışlardır.

Totemizm: Klan'da din şeklidir. Totem, Klan yelerinin kutsal saydıkları canlılar veya nesnelere. Bu inanılan şeyler çoğu zaman hayvan bazen de bitki çok fazla olmasa da cansız nesnelere. Klan yeleri kutsallığın totem aracılığıyla geçtiğine inandıklarından, Klan yeleri totemi ya da resmini üzerinde taşırlardı, büyük saygı gösterirlerdi. Totem hayvansa, belli törenlerinin dışında etini yemezlerdi. Totem, Klan yelerinin adı ve sembolü durumundaydı.

Animizm: Ruha Tapma, ikel dinlerden biridir. Animizm'in rüyalardan doğmuş olabileceği düşüncesi vardır. Rüya gören biri uyandığında aynı yerde olduğunu yerinden ayrılmadığını görür. Buradan da, görülmeyen bir benliğin, bir ruhun olduğu sonucu çıkmıştır. **Animizm'de, ata ruhlarının başka bir dünyada yerde yaşadıklarına dünyayı yönettiklerine inanılır.**

TOTEMİZM

ANİMİZM / Ruha Tapma

EN ESKİ DİNLER

Politeizm (Çok Tanrılı Dinler): İnsanların toplulukların sitelerde yaşamaya başlamaları çok Tanrılı dinlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Sitelerde yaşayan, yerleşen ailelerin kabilelerin, toplulukların site dinine inanmalarıdır. Bir kişi birden fazla Tanrıya tapardı. Bu dinlerde Tanrılar insana benzerlerdi. Bu Tanrılar da kusur işleyebilir, erdemli olabilirler. Tutkuları, aşkları aralarında şiddetli geçimsizlikler kavgalar olabilirdi. Hititler, Sümerler, Eski Mısırlılar, Eski Yunanlılar, Romalılar'da olduğu gibi.

Monoteizm: Tek Tanrı'lı dindir. Bu dinlerde kâinatın yaratıcısı ve yöneticisi tek bir Tanrı kabul edilir. **Musevilik, Hıristiyanlık, Müslümanlık.** Tek Tanrı'lı dinlerde insanın biri bedeni, öteki ruhu olmak üzere iki varlık söz konusudur, beden ölümlü ruh ölümsüzdür. **Tanrı kavramı olmayan dinler iser daha çok Felsefe niteliğindedir. Konfüçyüz, Budizm gibi.**

MARS

MARS: Roma mitolojisindeki savaş tanrısıdır. Jüpiter'den sonra ikinci önemli tanrı sayılırdı. Bu tanrının adından dolayı Martius (Mart) denilen ay Roma takviminde yılın ilk ayı olarak kabul edilmişti.

Romalılar'ın inanişına göre Mars, tanrıların kralı Jupiter ile İuno'nun oğludur, Roma şehrinin kurucuları olarak kabul edilen Romulus'la Remus'un babasıdır. Romalılar Mars'a bir kuvvet tanrısı olarak taparlar, onun her şeyi yapmaya gücü olduğuna inanmışlardı. Romalı askerler, savaşa giderken, yanlarında Mars'a adanmak üzere tavuk götürürlerdi, çünkü tavuk, Mars için kutsal hayvanlardan biriydi. Askerler, savaş başlamadan önce, bu hayvanlara mısır verirlerdi. Tavuklar mısırı yerse, Mars'ın Romalılar'dan yana olduğuna; yemezse, savaşı kaybedeceklerine inanırlardı.

Hatti-Hitit bereket tanrısı Tarhundaş'a Nart mitolojisindeki Nart Thağalec gibi üzüm tohumları ve buğday başakları ile birlikte gösterilmektedir.

Osiris: Yer Tanrısı Geb ile Gökyüzü Tanrıçası Nut'un en büyük oğludur ve ölümler dünyasının hakimidir. İnanca göre Mısır kralı olan Osiris, kıskançlık yüzünden kardeşi Seth tarafından öldürülür ve cesedi parçalara ayrılarak Mısır toprakları üzerine dağıtılır. Bunu duyan eşi, hem de kızkardeşi olan İsis, parçaları toplayarak kocasının dirilmesini sağlar. Ancak Osiris artık bu dünyada yaşamak istemediğinden ölümler dünyasına göçer ve buradaki olaylara başkanlık eder. İntikamını ise oğlu Horus alır. **Onu betimleyen tasvirlerde elinde hükümdarlık sembolü olan kamçı ile bir asa tutar.**

Tuttuğu asanın üzerinde Sirius yıldızının bazı sembolleri bulunur ki, bu sembollerden ikisi köpek başı ve yaydır. **Bazı yazarlara göre Osiris Sirius-B, İsis Sirius-A yıldızıyla ilişkilidir.**

DİN FELSEFESİNİN TEMEL KAVRAMLARLARI

Din felsefesi'nin belirli kavramları vardır. Öncelikle bu kavramların neler olduğunu bilmek gerekir.

- **Tanrı**, her şeyi yaratan varlıktır.
- **Vahiy**, yaratıcı gücün insanlar için yaşamın anlamını neyin iyi neyin kötü olduğunu ve bunlara uyulması gerektiğini bildiren bilgilerin toplamıdır. Vahiy amacı insanın bilgilendirilmesi, bu bilgiler çerçevesinde yaşamını ona uyarlamasıdır.
- **Peygamber** (Resul) Tanrı'nın, ilahi yasanın bilgilerini insanlara aktarmak için insanlara örnek olacak nitelikte ve vasıfta bulunan kişinin seçilerek görevlendirilmesidir.
- **İman**, her dinin kendisine bağlı insanların inanmasını istediği temel doğruların hiç şüphe verilmeksizin kabul edilmesidir. İbadet, Tanrı'ya saygı, ona yönelme ve belirli süreçlerde tekrarlanan davranışlarla tapınmaktır. Kutsal kavramı, her dinde bir varlığın dokunulmaz kabul edilmesidir.

Din felsefesi inceleme ve araştırmasında bunları akıl esasına dayanarak açıklar. Yukarıdaki kavramlar farklı dinlerde, değişik anlamlarda da kullanılmaktadır.

DİN FELSEFESİ'NİN TEMEL SORUNLARI

Din felsefesi'nin cevaplamak durumunda olduğu çeşitli soruları vardır.

Bunların başlıcaları; Tanrı'nın varlığı sorunu;

Tanrı var mıdır?

Tanrı'nın varlığı kanıtlanabilir mi?

Tanrı'nın varlığının kanıtları nelerdir?

Evrenin yaratılış sorunu; Evren yaratılmış bir varlık mıdır?

Yoksa yaratılmamış (öncesiz ve sonrasızdır) bir varlık mıdır?

Vahiy'in imkânı sorunu; İnsan için vahiy mümkün müdür?

Tanrı, insansa vahiyle bilgi verebilir mi?

Ruhun ölümsüzlüğü sorunu; Ölüm bir son mudur?

Ölümden sonra hayat var mıdır?

TANRININ VARLIĞINA İLİŞKİN BAZI FARKLI YAKLAŞIMLARI

Tanrı'nın varlığı ile ilgili üç genel yaklaşım vardır. Bu yaklaşımlardan biri Tanrı'nın varlığını kabul eden düşünce. İkincisi; kabul etmeme. Üçüncüsü ise Tanrı'nın varlığının veya yokluğunun bilinemeyeceğidir. Tanrı'nın varlığını kabul eden farklı düşünceler vardır. Bunlar; *Teizm, Deizm, Panteizm*.

Teizm: Kâinatın bir Tanrı tarafından yaratıldığını ve bu Tanrı'nın kâinatın kesin mutlak egemeni olduğunu kabul eden düşüncedir. Teist düşünceye göre Tanrı öncesiz ve sonrasızdır, her şeyi bilen, güç kuvvet ve kudret sahibidir. Doğmamış doğurulmamıştır. Hiçbir şey ona benzemez benzetilemez her şey ona muhtaçtır. Tanrı mutlak anlamda özgürdür. Teist düşünce, Tanrı'nın varlığını ortaya koymak için farklı deliller, kanıtlar ileri sürer.

Her varlığın veya olayın bir sebebi, nedeni vardır. Bu nedensellik zincirini sonsuza kadar götürmek insan aklına aykırıdır. Bundan dolayı kendisi artık etki olmayacak bir nedende durulur. Bunun için bütün varlıkların ilk nedeni olan mutlak varlık Tanrıdır. İnsanoğlunun kafasında daima mükemmellik ve sonsuzluk düşünceleri vardır. Var olanları ancak mükemmel bir güç yaratmış olmalıdır. O halde kusursuz ve mükemmel olan kusursuz işleyen bu evreni bir güç yaratmıştır. Bu da Allah'tır, Tanrıdır. Çünkü o kusursuzdur.

Panteizm: Tanrı'nın ve doğanın aynı olduğunu savunan din öğreticisidir. Kâinatta bulunan her şey Tanrı'nın bir parçasıdır. Her şey onun bir parçası olduğuna göre her şeyi sevmek onu sevmek anlamına gelir. Panteist düşünceyi savunan B.Spinoza'ya göre yaratıcı doğa ile yaratılan doğa aynıdır.

TANRI'NIN VARLIğINI KABUL ETMEYENLER

Ateizm:

Tanrı'nın varlığını kabul etmeyen düşüncedir. Tanrı'nın olmadığını, olmayan bir şeye de inanmanın gereksiz olduğunu savunan düşüncedir.

Agnostizm (Bilinmezcilik):

Tanrı'nın varlığı ve yokluğu konusunda her hangi bir şey bilinemez. Tanrıyı dile getirebilecek bir yargı yoktur düşüncesini savunur.

Agnostizm sadece Tanrı'nın değil ilk neden, sonsuz, öz gibi durumların da bilinemeyeceğini savunur.

İLÂHÎ OLMAYAN DİNLER

A-İLÂHÎ OLMAYAN DİN NE DEMEKTİR?

Allah tarafından gönderilmeyen, ilahi kaynağa dayanmayan⁹, Allah, peygamber ve ahiret günü inancı bulunmayan insanların türlü inanç düşünce ve kanaatleriyle ortaya çıkan dinlerdir. Bu dinler bazı insanların koyduğu ahlaki esasların kutsallık kazanmasıyla veya tabiatta mevcut varlıklara hürmet duyulmasıyla başlamıştır.

B-İLÂHÎ OLMAYAN DİNLERDEN BAZILARI:

- 1.Animizm
- 2-Natürizm
- 3-Totemizm
- 4-Şamanizm
- 5-Mecusilik
- 6-Hinduizm (Brahmanizm)
- 7-Budizm

İLÂHÎ OLMAYAN DİNLER

1. Animizm (Ruhlara Tapma):

Dinler tarihi bilginlerinden Taylor'a göre ilk din Animizm'dir. Bu kelime Anima veya Animus kökünden gelmiş olup rüzgar, soluk ve ruh anlamına gelir. Animizm ilk insanlarda ölümden ve rüyadan doğmuştur. İnsanların uyuyunca rüyalar görmesi ve ruhun dış alemde dolaşması ilkel insanlarda öldükten sonra ruhun boşlukta dolanacağı inancını doğurmuştur. Başiboş dolaşan bu ruhlar temiz ruhlar ve kötü ruhlar diye ikiye ayrılmıştır. Temiz ruhların iyilik ve yardımlarını kazanmak, kötü ruhların şerrinden korunmak düşüncesi ilkel insanlarda ruhlara ibadet etme ihtiyacını doğurmuştur.

2. Natürizm (Tabiata Tapma):

Fransızca "La Natura" kelimesinden gelen Natürizm, Max Müller'e göre ilk dindir. Dünyayı ilk olarak görmeye başlayan, insanın gözünü kamaştıran, dikkatini çeken ve onu hayrette bırakan şey tabiat kuvvetleri olmuştur. İnsanlar gök gürlemesi, yıldırım, fırtına, yanardağ, ay ve güneş tutulması, yağmur yağması, ırmak ve deniz gibi tabiat olayları karşısında hayret, korku ve saygı duymuşlardır. Bunların bir kısmının şerrinden emin olmak, bir kısmının da yardımını temin etmek için tabiat kuvvetlerine veya bunların sembollerine tapma ihtiyacını duymuşlar, böylece tabiata tapma ihtiyacı doğmuştur. Natürizm'e tabiat dini diyenler de olmuştur.

İLÂHÎ OLMAYAN DİNLER

3. Totemizm: Durkheim'e göre ilk dindir. Çünkü en ilkel toplum Klan'dır. Onun dini de ilkeldir. Totem, bütün klan fertlerinin kutsal saydıkları (manda, kartal, tırtıl, tavşan, şahin, kurt, kanguru) gibi hayvanlar veya çay fidanı gibi bitkiler veya yağmur, deniz ve yıldız gibi varlıklardır. İlkel insanlar kendisinin totem olarak kabul ettiği bu canlı veya cansız varlıkların birinden doğduğuna inanır. Her Klan'ın bir totemi vardır. Totemin resmi; çadırlara, kulübelere, silahlara ve vücuda çizilerek onun koruyucu gücünden fayda sağlanacağına inanılır. Belli törenler haricinde totem avlanmaz, eti yenmez. Çünkü onlar tabu'dur. Tabu, işaretlenmiş demektir. Aynı zamanda yasaklılığı ifade eder. Totem'e ibadeti doğruan sebep, onda bulunduğu inanılan kuvvet ve kudrettir. Buna mana denir. Bu varlıklara nüfuz etmiştir. Tabiata ve insanın kaderine, hükmeden bu kuvvet'tir. Totemizm halen Kuzey Amerika ve Avustralya'da az da olsa inanılan bir dindir.

4. Şamanizm: Türklerin İslâm'dan önceki dinidir. Şamanizm'de Türk Tanrısı "Gök Tanrı"dır. Tanrı kendisi için yarattığı göğün 17 katındaki nur alemindedir. Şamanizm'de "Yer-Su" adı verilen ve dağların sarp geçitlerinde derelerin ve vadilerin karanlık yerlerinde bulunan ve insanlara zararı dokunabileceğine inanılan ruhlar vardır. Buralardan geçilirken buralara dua edilir. Eski Türklerde efsanevi ata kabul edilen ve her zaman Türk Milletine yol gösterdiğine inanılan "Bozkurt" tamamen bir totemik karakter taşımaktadır.

İLÂHÎ OLMAYAN DİNLER

5. Zerdüştizm: Eski İr İran ve Ortadoğu dini olup ateşe tapıcılık olarak kabul edilir. Bunun yıldızlara, ay ve güneşe tapıcılık demek olan Sabie'den sonra ve onun serpintilerinden vücut bulduğu iddia edilir. Zerdüş, bugün hâlâ yaşayan en eski dinlerden biri olan Zerdüş Dini'nin kurucusudur. Eski Farçaya yakın bir dil olan Avesta (Dımili) dilinde Zarathushtra adıyla anılır.

Zerdüş dininde bilge Tanrı Ahura Mazda'nın karşısında kötülüğü simgeleyen Ehriman yer alır. Altı kutsal ruh Ahura Mazda'ya eşlik eder. Bunların her biri adalet, iyilik, doğruluk ya da bağlılık gibi bir kaç değeri temsil eder. Bu altı kutsal ruhun altında doğa güçlerinin denetlediğine inanan elekler vardır. Lakabı Druç (yalan) olan Ehriman'ın yardımcılarını ise Daearlar denilen kötü cinlerdir.

Zerdüş, ateşe tapma ayininin icat eden ve insanları buna çağırın kimsenin adıdır. Bu inanışa uyan kimselere de Zerdüşti denilmiştir. Zerdüştilikte bir hayır Tanrısı "Hürmüz" bir de şer Tanrısı "Ehriman" vardır.

6. Hinduizm – Brahmanizm:

Bu iki isim bir anlamda kullanılmaktadır. Brahmanizm'değ iki önemli özellik vardır: Birincisi; bir ruhun bir bedenden başka bir bedene geçmesidir. Varlıkların ruhları, dünyadaki hayatlarına göre öldükten sonra başka bir varlığın bedenine dönebilirler. Ölen bir hayvan veya insan ruhunun tekrar bir hayvan veya bitki olarak dünyaya gelebileceğine inanılır. Ruhlar amellerine göre bir bedenden başka bir bedene geçmesiyle yükselebildiği gibi aşağı derecelere indikleri de kabul edilir.

İkincisi; kast sistemi ki insanları dört büyük gruba ayırmıştır.

1. Brahmanlar (Din adamları, bilginler)
2. Prenslar ve askerler
3. Hayvancılar-tarımcılar
4. İşçiler, sanatkârlar ve köleler

Bu dört sınıfın dışında "paryalar" adını taşıyan başka bir grup vardır ki, insan dahi kabul edilmezler ve bulaşıcı mikroptan kaçır gibi kaçılır.

İLÂHÎ OLMAYAN DİNLER

7.Budizm: Buddha tarafından kurulan din ve felsefedir. Hindistan'ın kuzey doğusunda İ.Ö.IV. yüzyılın dinsel kuşku, arayış ve çalkantı ortamında Brahmacılığın bazı dini uygulamalarına bir tepki olarak doğdu.

Buddha, kendisini görmeye gelen herkese yasayı kendi yerel dilleriyle (prakrita) öğretiyordu. Ona maledilen, genel kanıya göre kulaktan kulağa nakledilen öğretisi şu başlıklar altında özetlenebilir: Benlik diye birşey yoktur. İnsanoğlunun içinde metafizik bir gerçeklik, yok olmayacak herhangi bir şey yoktur. Bununla birlikte eylemin etkisi sürdükçe her varlık doğum ve ölüm çevriminden kurtulamaz. Yaşamak; acı, hastalık ve ölümlle belirlenen felaketten ayrı düşünülemez.

Bundan şu dört soylu gerçeğe varırız:

1. İnsan varlığı acılıdır.
2. Bu çının kaynağı arzudur.
3. Ve ancak arzuyu yenmekle acının üstesinden gelinebilir.
4. Arzuyu yenmek için de sekiz aşamalı yolu izlemek gerekir; Doğru görüş, doğru karar, doğru gerçek ve iyi söz, doğru davranış, doğru iş, doğru çaba, doğru bellek ya da dikkat.

Sonradan Brahanlar, Buda'nın heykellerine taptılar. Buda'ya aşırı sevgileri olan Budistler bu heykellere tapmaya başladılar.

Şamanizm'den gelen Türk adetleri Türkler'in Şamanizm'den İslamiyete geçişi yüzyıllar öncesine dayansa da günümüzde Şamanizm'den kalan birçok adet ve gelenekleri bulunuyor....

Zerdüştlük dininin kurucusu **Zerdüş** ya da **Zarathustra**, Antik Pers, yani günümüz İran ve çevre bölgelerinde yaşamış bir bilge ya da peygamberdi.

Shiva

Hindular, Trimurti adında üç ana Tanrıya sahiptir.

Brahma, evrenin yaratıcısıdır; **Vishnu** evrenin öncüsüdür ve **Shiva** dünyanın yeniden yaratılması için dünyayı tahrip eder.

Budizm, bugün dünya üzerinde yaklaşık 500 milyonu aşkın inananı bulunan bir dindir. İlk önce Hindistan'da ortaya çıkmış, daha sonra zaman içinde , Güneydoğu ve Doğu Asya'da (Çin, Japonya, Kore, Moğolistan, Nepal, Sri Lanka, Tayland ve Tibet gibi ülkelerde) yayılmıştır.

SEMAVİ DİNLER

A-SEMAVİ (İLAHİ) DİN NE DEMEKTİR?

Arapçada Sema, Feza (yaratılmışları içine alan boşluk) gös kubbesi ve yüksek yer anlamına gelir. Dinler tarihinde semavi din, sema yani gök ile ilgisi bulunan ve kökü semada (gökte) olan din demek değildir. Bu yükseklik ve kıymet ifade etmek için kullanılmıştır. Buna göre semavi din, kökü çok yüksek olan ilahi bir kaynaktan fışkıran ve tevhit (bir Allah'a inanma) esasına dayanan "ilahi Din" demektir. Semavi Dininin tam karşısında, ilahi bir kaynağa dayanmayan batıl din bulunur.

B-SEMAVİ (İLAHİ) DİNLERİN BAŞLICA ÖZELLİKLERİ:

1. İlahi ola din, bir peygamberin Allah'tan vahiy suretiyle alıp insanlara bildirdiği emir ve yasaklardır.
2. İlahi olan din, bir Allah'a iman ve kullak esasına dayanır.
3. İlahi olan din, ahiret hayatını kabul ve buna imanı emreder.
4. İlahi olan din, peygamlarlara inanmayı gerektirir ve ondan sonra bir vasisinin gerekliliğine.
5. İlahi olan din, kutsal kitaba dayanır.
6. İlahi dinlerin tümü peygamberin masumluğuna inanmayı gerektirir.
7. İlahi dinlerde ibadet, yalnız Allah Teala'ya yapılır.
8. İlahi dinlerin sosyal hayatta en büyük görevi; eşitliği, kardeşliği ve adaleti sağlamaktır.

C-SEMAVİ (İLAHİ) DİNLERİN BÖLÜMLERİ:

- 1.Yahudilik (Musevilik)
- 2.Hıristiyanlık (İsevilik)
3. İslâm Dini

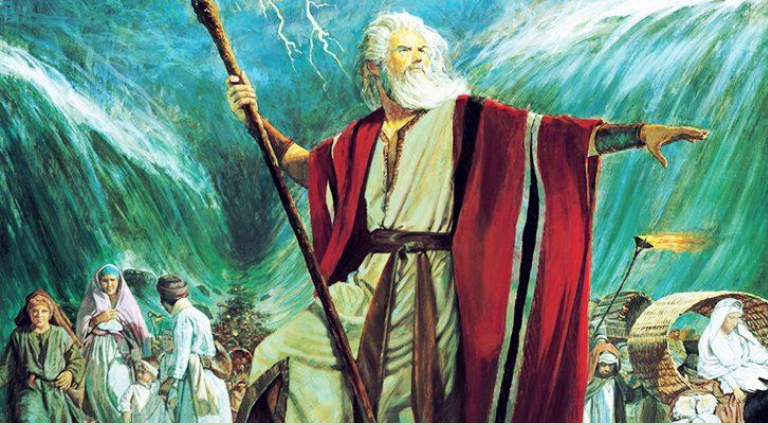
1.YAHUDİLİK (MUSEVİLİK)

Peygamberi Hz.Musa, kitabı Tevrat'tır. Din adamlarına Haham, mabetlerin büyüğüne Havra, küçüğüne Sinagog denir.

Başlangıçta Hz.Musa'ya gönderilen Tevrat'a göre hareket edilir. O zaman ilahi kitapları ezbelemek şöyle dursun, yüzünden okumak bile pek az insana nasip olurdu. Onun için Tevrat nüshaları pek azdı. Hz.Musa'dan sonra birçok savaşlarda İsrailoğulları bağımsızlıklarını kaybederek asırlarca esaret altında kalmışlar ve uğradıkları felaketlerle tevrat'ı muhafaza edememişlerdi.

M.Ö.622'de Azra adındaki bir kâhin Tavrat'ın asıl nüshasını Kudüs'te bulup meydana çıkardığı idda edilmiştir.

On Emir: Dini inanca göre, Hz.Musa, Mısır'dan kurtardığı kavmini Sina Yarımadası'ndan geçirip vaat edilmiş toprağa (Filistin'e) getirirken Tur Dağı'nda Yahudilerin milli Tanrısı olan Yehova ile konuşmuş ve ondan kavmi için "On Emir" almıştır.

**Signs or symbols of
Judaism**

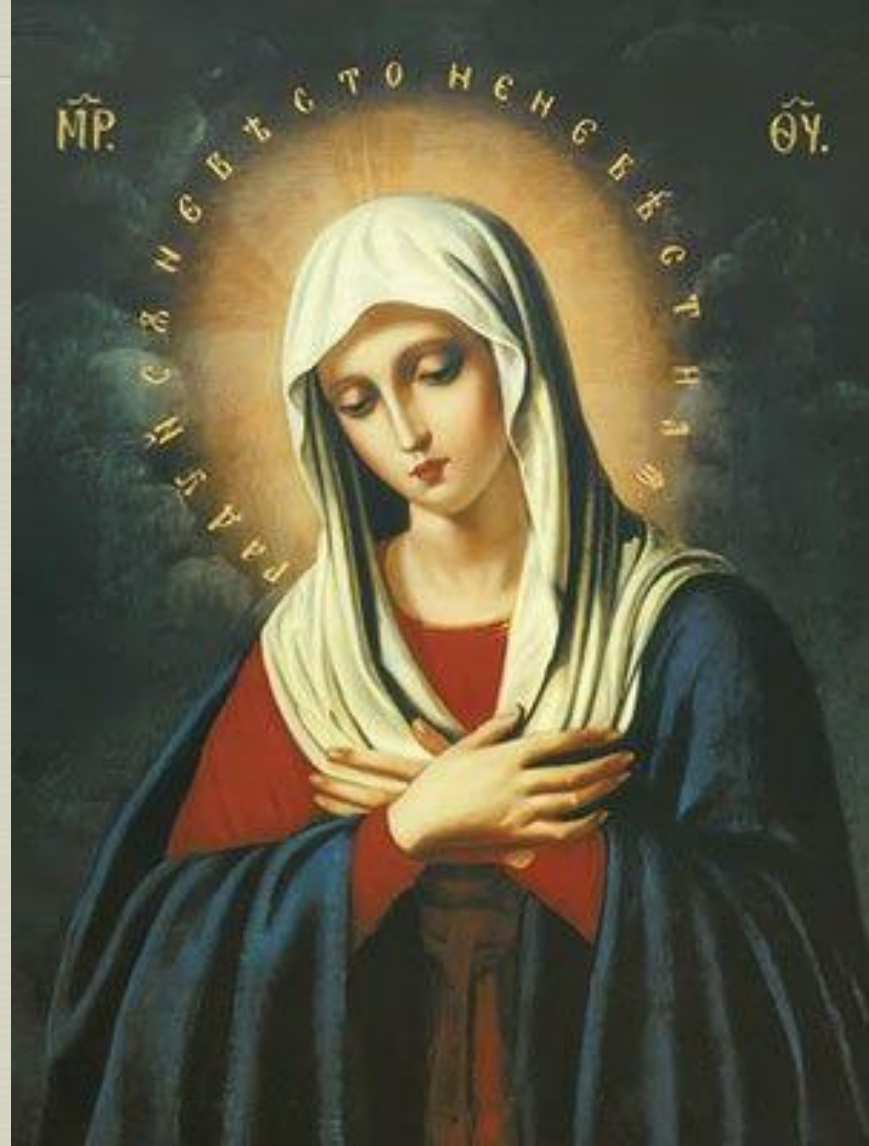

2. HİRİSTİYANLIK (İSEVİLİK):

Peygamberi Hz.İsa; kitabı İncil'dir. Din adamlarına papaz, mabetlerinin büyüğüne Katedral, küçüğüne Kilise denir. Bu dine İsevilik veya Hıristiyanlık denir. Hz.İsa'nın diğer adı da Mesih'tir.

Mesih'in anlamı kurtarıcı demektir. Hz.İsa, Meryem'den babasız olarak doğmuştur. Kudüs yakınında bir köyde dünyaya gelmiştir. Hz.İsa'nın doğumu Miladi takvimin başlangıcı olarak kabul edilmiştir. Hz.İsa ile peygamberimiz Hz.Muhammed (S.A.V) arasında beş asırdan fazla bir zaman geçmiştir. Bugün Hıristiyanların İncil diye kabul ettikleri bu kitaplardan hiçbirisi evvelce bütün Hıristiyanlar tarafından kabul edilmiş bir kitap değildir. İlk asırlarda birbirine benzemeyen yüzlerce İncil vardı. Hıristiyanlarda her zümrenin elinde bir başka İncil görülüyordu. Bu yüzden Hıristiyanlık aleminde büyük ayrılıklar ve kargaşalıklar meydana gelmişti. Nihayet Bizans İmparatoru Konstantin'in emriyle M.327 yılında Hıristiyanlık inancının esasını tespit için İznik şehrinde bir ruhani meclis kuruldu. Meclis bugünkü dört İncil'i kabul ederek hepsine birden "Ahd-ı Cedid" adını verdi.

Hıristiyanlıkta Baba – Oğul – Kutsal Ruh şeklinde Üçleme (Teslis) İnancı vardır. Katolik, Ortodoks ve Protestan olmak üzere kabul gören üç mezhebi vardır.

Hız. Meryem Ana

Hız. İsa

3. İSLÂM DİNİ:

İslâm sözü Allah'ın iradesine boyun eğmek demektir. İslâm dinine inanan kimselere Müslüman denir.

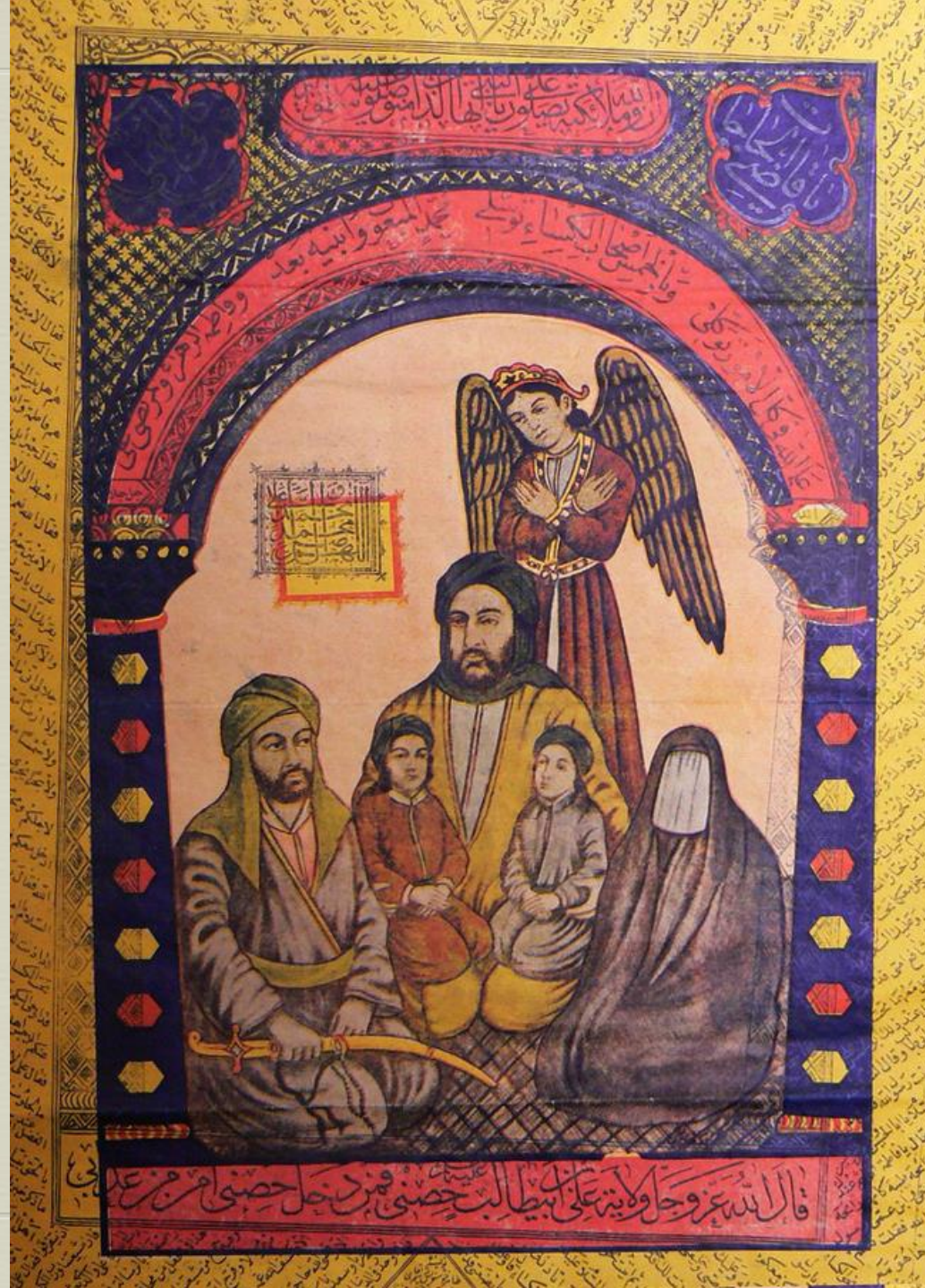
Dinimizin peygamberi Hz.Muhammed (S.A.V) kitabımız Kuran-ı Kerim'dir.

Kuran-ı Kerim, son peygamber Hz.Muhammed'e Allah tarafından 23 yılda gönderilmiştir. 114 sureden meydana gelmiş olan bu ilahi kitap 6666 ayeti içine almaktadır.

Kuran-ı Kerim bizzat Allah'ın sözüdür. Bunda melek ve peygamber sadece bir araçtır. Peygamberimizin Allah Teala'dan vahiy suretiyle nakletmiş olduğu ayetlerdir.

İslâm geleneğinde Hz. Muhammed'in temsilleri zaman içinde çeşitlilik göstermiş ve farklı ihtiyaç ve taleplere cevap vermiştir. On dördüncü yüzyılda bazı İran minyatürleri, Hz. Muhammed'i başında melekler ve yanında sahabe ile çevrili bir şekilde tahtta oturan bir hükümdar olarak tasvir etmiştir

MEZHEP NEDİR?

Kelima anlamı, gidilen ve tutulan yol anlamındadır.

Dinlerin şubelerinden biri, yani aynı dinin bazı konularının birbirinden farklı yorumlanmalarından kaynaklanarak çatıştığı zaman mezhepler ortaya çıkmıştır.

Dinlerin doğdu alanlarla, yayıldığı alanlar farklıdır.

Bu farklılıklar, coğrafi olduğu gibi, sosyal ve dinsel de olabilir. Yeni bir din kendini kabul ettirebilmesi için, o yörenin din ve inançları ve töreleri ile çatışır. Eğer o yöredeki inançlar yaşıyorsa yeni dinler eski inançların üzerine adapte olur ve farklı bir mozaik oluşturur.

Yeni dinin kuralları da bu yörede değişik şekilde yorumlanır ve diğer yörenin aynı konularında ayrılıklar oluşur ki işte bu mezheptir. Bir nokta da mezhepler dinlerin zaman ve zemine göre farklı yorumlarla toplumun uyumu için gereklidir. İslâmiyet'te içtihat kapısı bunun için gerekli görüşmüştür.

Bir konuda çözüm aranırken önce Kuran'a bakılır, daha açıklık gerekli ise Hz.Muhammed'in sözleri yani hadisleri yine de açıklık isteniyorsa da bu doğrultuda aklın süzgecinden geçirilerek yorumlanabilir.

MEZHEPLER NE İÇİN ÇIKTI?

Hız.Peygamberden sonra, İslâm âleminde birtakım fikir ayrılıkları, daha sonra sistemleşerek mezheplerin doğmasına sebep oldu.

Hilafet tartışmaları,

Müslümanlar arasında ortaya çıkan iç savaşlar,

Müslümanların çeşitli kürtürlere mensup milletlerle ilişki kursa da İslâm tüm insanlığa hitap eden bir dindir. İslâm'ı, Ehl-i Beyt imamlarından almadıkları için bu tür çelişkiler meydana gelmiştir.

İslâm'ın insanlara tanıdığı din ve vicdan özgürlüğü.

Felsefenin İslâm dünyasında yayılması. Yani felsefenin algılanması ve sultanların kendi düşüncesinde yorumlaması.

Ayet ve Hadislerin kendi karakterlerinden çıkarılarak yanlış bir mana ve yorum verilmesi ve aynı zamanda hükümetin icraatiyle çelişen hadislerin yerine yalancı hadislerin uydurulması sonucu çıkan hadisler.

İlahi kader "Eğer rabbın dileyseydi, insanları bir tek ümmet yapardı ila..."

(Hüd 118-119)

TARİKAT NEDİR?

Arapça “tarik” yol sözcüğünden türetilmiştir.

Tanrısal bilgiyi elde etmek için tutulan yol.

Tasavvufta ise Tanrıya kavuşmak için gerekli dinsel bilgiyi elde etmek içindir. İslâmlıkta Kuran, Hadislere dayalı yorumlarla elde edilir.

Tasavvufçular daha adaletli düşünürler.

Dinin açık kuralları bilgisizler içindir. Bilgide gizli anlamlar ararlar. Dinini şekil olarak kurallarına bağlı olanlar şeriat kapısında takılırlar.

Tarikatta ise dört kapı amaçlanır; şeriat, tarikat, hakikat ve marifettir. Bu nedenle İslâm mezheplerine bağlı yüzlerce tarikat oluşturulmuştur.

Ehl-i Beyt imamlarına bağlı olmayan tarikarlar da başka bir amaca, Emevi ve Abbasi Hanedanı Ehl-i Beyt'in asıl takva (tasavvuf) itikadını yok etmek için onlara paralel olarak bir çok tarikat kuruldu.

Sünnilik nedir ve nasıl bir mezheptir?

İslâm'da mezhepleri önemli olarak iki grupta toplayabiliriz. Sünni, sünnet ehlinin mensup olduğu mezhepler grubu. Sözcük olarak Arapça işlek yol demektir.

Sünnilik, sünnete bağlı olduğunu iddia eden anlamındadır. İslâm akidesi nakli ilimlerin bütünü içinde Kuran, Sünnet (Hadis), İcma-ı ümmet ve kıyas esasına göre mezhepler oluşturmuştur.

Bu esaslar, bir mezhebin ehemmiyet verdiği esaslar, diğerinde değişmiştir.

Farklı bu dört esas yörelerin özellikleri de dikkate değişmiştir.

Esasların değişik şekilde, birinden diğerine daha çok ağırlık verilerek sıralanmaları çatışmaları ve ayrılıkları ortaya çıkartmıştır. Arabistan'da bu esaslara göre farklı düşünenler, siyasi ayrılıklardan kaynaklanmıştır.

Arabistan sınırlarını aşınca İslâmiyet değişik din ve inançlarla karşılaşmıştır. Farklı yorumlarla değişik sosyal ve siyasi görüşlerin yöresellikleri değişik mezhepleri de ortaya çıkartmıştır.

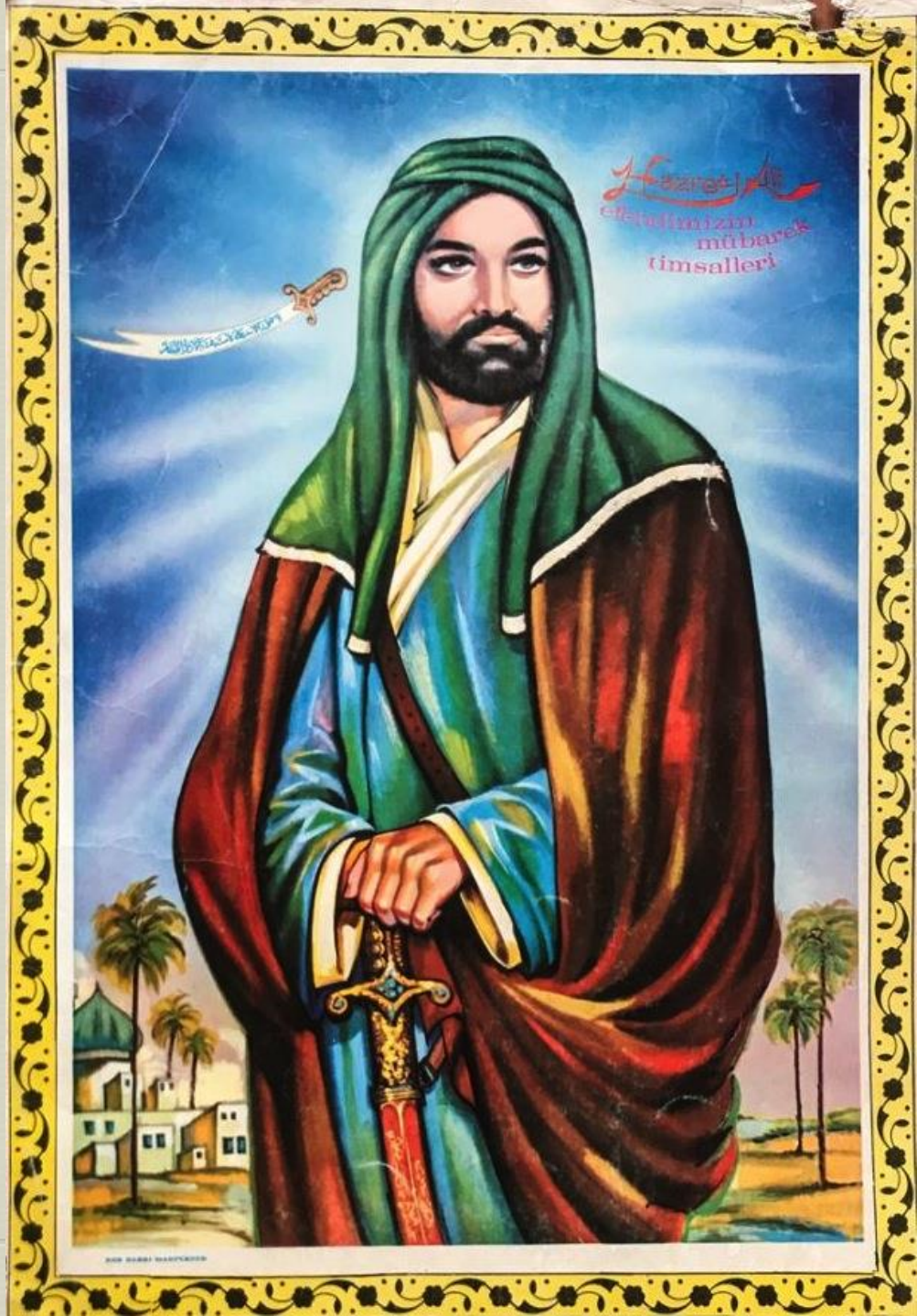
Bunlar; **1. Hanefilik, 2.Malikilik, 3.Şafilik, 4.Hanbelilik**'tir.

Şia ve Şiilik Nedir? Nasıl bir Mezheptir?

“Şia” Arapça yandaş demektir. **Hz.Ali yandaşlığıdır.**

Genellikle de Şiilik denir. Şii mezhepler de İran başta olmak üzere Uzakdoğu'ya kadar gitmiş ve bugün dünyanın değişik yörelerinde insanlar işittiklerini gördüklerini ve okuduklarını algılama derecelerine göre de yorumlayarak gruplar haline gelmişlerdir ki işte bu mezheplerdir. Şiiler dünyanın dört bir yayına yayılmış bir grup olarak kendileri Caferi Mezhebi'ne mensupturlar. İnanç kaidelerinde Sünnilikle tam zıddırlar.

Fıkıh konularında ise Sünnilerle aralarında ihtilaflar vardır.

ALEVİLİK NEDİR?

Alevilik, Dini İslâm; Kitabı Kur'an; Allah'a kul; Hz.Muhammet'e bağlı, Hz.Ali'ye Talip; Ehlibeyt yolunu süren; Hacı Bektaş-ı Veli'nin "eline, beline, diline sahip olma" düşüncesini ilke edinen; iyi düşünce, iyi söz ve iyi davranışta kendini bulan; Tanrı korkusu yerine sevgisini benimseyen; zâhiri bâtınla, bâtını zâhirle birleştiren; Şeriat kapısını aşır Marifet yoluyla Hakikat dünyasına ulaşan; Kur'an'ın şekline değil, özüne inen; akıl ve gönül ile ruhsal olgunlaşma yoludur.

Alevi-İslâm anlayışı; İslâmiyet'in Kur'an'a dayalı, Hz.Muhammet'in buyruklarına göre, İslâm'ı evrensel boyutları ile yorumlayıp, yeryüzü insanlığına yeni kapılar açan bir büyük düşünce akımı olan, tasavvuf felsefesiyle hayat bulan, bir insan bütünlüğüdür. Özünü insan sevgisinde bulur ve Tanrı'nın insanda tecelli ettiğine inanır.

Alevi-İslâm anlayışı; Hoca Ahmet Yesevi, Ebul Vefa, Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre, Pir Sultan Abdal ve Anadolu Erenleri gibi Kur'an'ı en iyi yorumlayan filozof velilerin görüşlerinden ilham alarak hayat alanı bulmuştur. Anadolu'yu İslâmlaştıran bir yorumdur.

ALEVİLİK NEDİR?

Alevilik, İslâm Dininin özüdür; manâsıdır. Alevilik, İslâm içinde insanîdir, aklîdir, ahlâkîdir. Hz.Ali inancının, Kur'an ayetlerinin yorumudur. Alevilik, bir içdünya olayıdır; hissederek yaşamaktır, insan olan herşeyi özünde duymaktır.

Alevilik, Hz.Muhammet-Ehlibeyt taraftarları, Hz.Ali ve onun soyundan gelenlere büyük bir saygı ve muhabbetle bağlılıktır.

Alevilik, Ehlibeyt'in yoludur. Alevi-Bektaşî; kendisini her anlamda yetiştirmiş, kâmil insan demektir. Alevilik, dışyüzü ile halka ve içyüzü ile Hakk'a bakan bir inançtır. Alevilik, görünüş itibari ile Cafer-i Sadık mezhebidir. İmam Cafer-i Sadık içtihatlarına göre hareket eder ve onun yolunu sürer.

Alevilik, İslâm dinini de Kur'an yorumu ile kabul eder. Kur'an'ın gerçek manâsına vâkıftır ve tüm mevcudatın, Hakk'ın kendi öz varlığından ibaret olduğuna inanır ve bilir. Alevilik, İslâm içerisinde doğmuştur; Kur'an'ı Kerim'in yorumudur ve İslâm'dır.

Toplumsal, kültürel, yapısal ve inançsal kimlik oluşmasında etkili olan inançsal temeller yaratmıştır. Bu nedenlerden dolayı İslâm'ın içindedir.

ALEVİLİK NEDİR?

Alevilik, İslâm içinde insanîdir, aklîdir, ahlâkîdir. Hz.Ali inancının, Kur'an ayetlerinin yorumudur. Alevilik, bir içdünya olayıdır; hissederek yaşamaktır, insan olan herşeyi özünde duymaktır.

Alevilik, Hz.Muhammet-Ehlibeyt taraftarları, Hz.Ali ve onun soyundan gelenlere büyük bir saygı ve muhabbetle bağlıdır. Alevilik, Ehlibeyt'in yoludur. Alevi-Bektaşî; kendisini her anlamda yetiştirmiş, kâmil insan demektir. Alevilik, dışyüzü ile halka ve içyüzü ile Hakk'a bakan bir inançtır. Alevilik, görünüş itibari ile Cafer-i Sadık mezhebidir. İmam Cafer-i Sadık içtihatlarına göre hareket eder ve onun yolunu sürer.

Alevilik, İslâm dinini de Kur'an yorumu ile kabul eder. Kur'an'ın gerçek manâsına vâkıftır ve tüm mevcudatın, Hakk'ın kendi öz varlığından ibaret olduğuna inanır ve bilir. Alevilik, İslâm içerisinde doğmuştur; Kur'an'ı Kerim'in yorumudur ve İslâm'dır.

Toplumsal, kültürel, yapısal ve inançsal kimlik oluşmasında etkili olan inançsal temeller yaratmıştır. Bu nedenlerden dolayı İslâm'ın içindedir.

Alevilik (Alevi = Ali + Evi); Hz.Ali'nin soyundan gelip de onun tasavvufî yolunu izleyenler ile O'nun soyundan gelen (Seyit, Şerif, Hâcegân kollarından olan) herhangi bir Mürşit'e ikrar verip bağlananlardır. (Al-i Beyt = Yüce Ev)

Temelde, Hz.Ali'nin soyuna mahsus olan bu isme, sonradan ikrar verip bağlananlar da katılmıştır.

ALEVİLİK NEDİR?

“Alevi”, Hz.Ali Ailesi'nin adıdır. Hz.Ali'ye bağılı olan, O'nu seven, Hz.Ali'nin yolundan giden Hz.Ali'nin taraftarlarına “Alevi” denir. Ali'yi sevenlerdir.

Aleviliğin tanımlamasını, 941-942 yılında Ebu Dulaf yapmıştır. Alevilerin Ali sevgisi, taraftarı içinde Ehlibeyt sevgisiyle Ali'yi ve ev halkıyla sevenler, taraftarı olanlar, izinden gidenlere Alevi denir.

Aleviler, Ehlibeyt'i sevenlerdir. “Tevellâ Taraftarları” da denilir. Sevmeyenlere de “Teberra” denilir. Alevilik, Hz.Muhammet'in son dönemlerindeki gelişmeler içerisinde belirmeye başlar. Tasavvufa eğilimli sufî çevrelerin ve Hz.Ali'nin etrafında toplanırlar.

İşte, Alevi-İslâm İnancı; erdemliğı, yüceliğı, insancılığı, barışı sağılayan ve insanlığın özlem duyduğı paylaşımıcılığı gerçekleştirecek birinci yol olduğı; gerek inanç bakımından, gerekse ahlâk esasları açısından dünyanın en insancıl, en özgün, en ahlâklı, en görkemli inanç ve kültür bütünlüklerinden biridir.

Alevi; kelime olarak “Ali'ye ait” veya “Ali'ye bağılı olma” anlamına gelir. Alevilik, her ne kadar “Hz.Ali'ye ve yakınlarına taraftar’ anlamında ise de, aslında sadece ‘Hz.Ali'ye yakın olmak’ anlamında anlaşılmalıdır.

Alevilik; Kur'an ve Alevi İslâm'ı, Hz.Ali'nin anlayıp anlattığı gibi anlamak demektir.

Alevilik; İslâm inancını, özünde beslediğı amaçlar doğrultusunda anlamaya çalışın, insanda yücelmeyi, şekil şartlarından daha içsellikle arayan, İslâm'ın tasavvufî bir yorumdur.

Buna göre, Alevilerin İslâm içindeki yeri şöyledir:

Dini İslâm, kitabı Kur'an, Allah'a kul, Hz.Muhammet'e ümmet, Hz.Ali gibi Ehlibeyt'in yolunu süren, yani Kur'an'ı ve İslâm'ı, Hz.Ali gibi anlayan ve Oniki İmamlar'ın inancını sürdürenlerdir.

Alevilik; Allah, Muhammet, Ali kutsallığını kalbinde taşıyan, Hz.Ali'nin adaletinden ayrılmayan, temelinde insan sevgisi bulunan her dine, mezhebe, inanca saygı duyan ve hoşgörü ile bakan; dil, din, irk, renk, farkı gözetmeyen; eline, diline, beline sahip olma ilkelerini şart koşan; gelmek isteyen inançlı insanları çatısı altına alarak manevi susuzluklarını gideren; insanları, yaşadıkları toplumda kendi istekleriyle kendi kendilerini yargılamalarını sağlayan; laik, demokrat, eşitlikçi, katılımcı, paylaşımcı düşünceyi savunan; Şeriat'in bağnaz kurallarına bağlı olmayan ve onu reddeden, İslâm dinini kendine göre ve sünni inancın dışında yorumlayan; aslı doğruluk, kemâli dostluk, cevheri merhamet, görüşü eşitlik, hazinesi bilgi, meyvesi sevgi hamuru ile yoğrulmuş; İnsan-ı Kâmil ve erdemli insan yaratmayı öngören; korkuyu aşır sevgi ile Tanrı'ya yönelen; Enel Hak ile insanların özünde Tanrı'yı gören, Yaratan ile Yaratılan ikiliğinden Varlık Birliğine varan, edep ve ahlâkî yaşamın temelinde oturtan, insanı yücelten, hamurunda, hem ilâhiliğin hem de irfaniliğin mayası bulunan; kişinin ahlâklı ve karakterli yaşam ilkelerini belirleyen, Hz.Muhammet ve Hz.Ali'den neslin imamatını teberrâ ve tevalla ilkesi ile sahiplenen; dini, bağımsız bir irade gücü ve bâtinî özelliği ile evrimleştiren, akıl ve iman bütünlüğünde birleştiren ve tüm bunları Kırklar Cem'i ile yürüten bir inanç sistemidir.

Alevi-İslâm inanç felsefesi, Sünnî-İslâm inanç ve felsefesinden çok farklıdır. İslâm'ın iki temel inanç kolundan biri olan Sünnîlik, devlet ile bütünleşmenin ve İslâm Ortodoks temsilcisi olmanın verdiği farklarla artık güçlü olan kanadın; bu gücü rahmet ile değil, zulmet ile kullananların elinde hürriyetleri boğulan Aleviler ise, özgür olmayan kanadın temsilcileri olmuştur.

Ortodoks İslâmiyet; seven bir ümmetin değil, korkan bir ümmetin; hayatı kalıplayan, her türlü yeniliğe kapalı olan ve bunları din adına koyan bir ümmetin; bilmediği bir dil ile ibadet etmek yüzünden, dininin gerçek mesaj ve anlamını kavramaya fırsat bulamayan şekilci bir ümmetin; ibadeti yasaksavar gibi yapan, dinimizi yalnız namaz borcunu, oruç borcunu ve benzerlerini ödemek şeklinde anlayan ve bu işlevleri yerine getirilmekle tamamlamış olmak gibi yanıltıcı ve aldatici bir tatminkârlığa kendilerini kaptıran bir ümmetin sembolü olmuştur.

Alevi ibadetinin hayatını dolduran şey; şekil, protokol, ezber değil; Edep-Erkân'dır. Hayat bir eylemdir; insana yakışır yaşanak, eylemin insana yakışır olanını kullanmaktır. Alevilikte bu Edep'tir.

Yani asıl insan; yapabileceğiyle değil, yaptıklarıyla insandır. Gerçekleştirdiklerinin bir toplamıdır. Alevilik; Hilâfetçi değil, Cumhuriyetçidir! Dogmacı değil, akılcıdır! Dinsel dogmalar, özgürce yorumlanarak ... insana düşünme fırsatı tanımayan imana yan durarak, şekle değil öze, biçime değil ruha yönelerek edep ve erkân üzere yaşar.

Zâhiri bâtın ile, namazı niyaz ile, camiye cem ile, Kibleyi insan ile, Kâbe'yi gönül evi ile ve Hasri Sudur ile, Tanrı korkusunu Hak sevgisi ile, Yaratan-Yaratılan ikiliğini varlığın birliği ile, biati, kötüye değil haklı ve adil olana layık görmek ile, Arabî adet ve icaplarını, ata evi gelenek ve görenekleri ile, Dini, akıl-gönül sentezi ile karşılayarak; şeriat dünyasını asıp tarikat dünyasında, hatta ondan da öte, marifet dünyasında kendini yeni temel ve boyutlarda inşa etmiştir. İşte bütün bunları hayatıyla özleştirerek yaşayandır Alevi.

Alevilik, İslâm'ın Ehlibeyt yorumu ve anlayışıdır. Hz.Muhammet ile nübüvvet son bulmuş, Hz.Ali ile velâyet dönemi başlamıştır. Alevilik, Kur'an ve İslâm'ı Ehlibeyt yorumuyla kabullenmiştir. Merkeze insanı koyar.

Muhammet Zâhir, Ali Bâtın'dır; burada Alevilik, iki yönlü olarak dinin sadece zâhiri anlamına değil, bâtını (içsel) yorumuna daha çok önem verir.

Korkuyla değil, sevgi ve aşk ile Tanrı'ya yönelen, insanın özünde Tanrı'yı gören, yetmişiki milleti bir gözle gören, yaratılmışı Yaratandan ötürü seven, bütün alemini, Tanrı'nın yansıması gören, can incitenin de Tanrı'yı incittiğine inanan, İslâm'ın sevgi, aşk ve gülen yüzüdür Alevilik.

Alevilik, Sünnî-İslâm inancından farklı bir yapıya sahiptir. Sünnî-İslâm anlayışı, Emeviler'in devamıdır. Alevilik ise, Ehlibeyt inancının devamı ve süreğidir.

Alevilerin, İslâm Dini içerisindeki yeri ve Alevi İslâm deyiminin açıklanması

Cenabı Hak, Kur'an'da: "Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı beğendim."
buyuruyor.

(Maide suresi, 3. ayet)

Bu tanıma göre Alevilerin İslâm içindeki yeri şöyledir: Dini İslâm, kitabı Kur'an, Allah'a kul, Hz.Muhammt'e ümmet, Hz.Ali'ye Talip, Ehlibeyt'in yolunu süren, insanı merkeze koyarak tüm inançlara saygı duyan, inançlarından dolayı hiç kimseye hor bakmayan, onları zor kullanarak kimseyi rencide etmeden ama irçat yolu ile kişinin reyine bırakarak, yola girene de özü ve sadakete bağlanan can kardeşi bilip onu bağrına basmanın adıdır, yoludur.

Alevi, Arapça bir sözcük olup kökü Ali'dir ve Türkçedeki tam karşılığı

Alicidir. Musa'dan Musevi, İsa'dan İsevi, Mevlana'dan Mevlevi, Hamza'dan Hamzevi, Dünya'dan Dünyevi sözcükleri aynı şekilde türemiştir. Burada dikkat edilmesi gereken şey, Alevi sözcüğü de dahil, örnek verdiğimiz sözcüklerin kökünün (Ali, Musa, İsa, Mevlana, Hamza, Dünya) ünlü (sesli) harfle bitmesidir. Arapçada ünlü harfle biten bir sözcüğün sonuna bir yapım eki geldiğinde eğer ek de ünlü ise araya ünsüz bir ses girer ki, dil bilgisinde buna kaynaştırma harfi denir.

Bu kaynaştırma, konumuz olan Alevi sözcüğünde şöyledir: **Ali'nin son harfi ünlüdür; Ali köküne Türkçedeki 'ci' ekinin Arapça karşılığı olan (şapkalı) i eki geldiğinde iki i yan yana gelmiş olur ki, bu durumda v sesi araya girerek kaynaştırma yapar. Bu kaynaştırma olurken, sözcüğün kökü hangi ünlü sesle biterse bitsin o ses e'ye dönüşür. Sözcüğün kökü Ali ise Ale'ye, Musa ise Muse'ye, Dünya ise Dünye'ye dönüşür.**

Eğer konumuz olan sözcüğün kökeni Ali değil de örneğin Hasan gibi son sesi ünlü olan bir sözcük olsaydı, Hasancı sözcüğünü Arapçada üretmek gayet basit olacaktı. Hasan sözcüğünün sonuna sadece i sesi gelecek, Hasan'ı tutanlar anlamında Hasani sözcüğü elde edilecekti. Ya da Muhammed, Muhammedi; Osman, Osmani; tarih, tarihi gibi.

Türkiye’de son yıllarda yayınlanan birtakım modernist ve ideolojik araştırmalarda Alevi sözcüğünün Ali ile ilgisinin olmadığı, sözcüğün alev vb. türünden şeylerle ilgili olduğu şeklindeki iddiaların çok küçük bir kesimde taban bulması yukarıda açıkladığım kaynaştırmanın okurlar tarafından fark edilememesindedir.

İkinci bir etken ise son yarım yüzyılda Alevilerde ve modernist kesimlerde ortaya çıkan anti-Arabizmdir. **Alevi sözcüğü, Ali’nin inançsal ve tarihsel kişiliğinden ötürü zamanla kavram haline gelmiş, milyonlarca insanın (bir kitlenin) sosyal adı olmuştur.**

Alevi Kavramının Tarihi

Alevi kavramı, 599 yılında Mekke’de doğup 661 Necef’te yılında şehit edilen birinci imam Ali’yi tutanlar anlamında yedinci yüzyılda, yani Ali hayattayken ortaya çıktı. Alevi olarak anılmaya başlayan ilk dört kişi, Abuzer-i Gaffar, Ammar-ı Yesar, Esved oğlu Malik ve Selman-ı Farisi’dir. bu dört kişi, sürekli Ali’nin yanındadır ve onun en ateşli taraftarlarıdır.

Peygamberin ölümünden sonra Ebu Bekir’i tutanlara Bekri, Ali’yi tutanlara Alevi deniyordu.

Ömer’in hükümdarlığı zamanında Ömer’i tutanlara Ömeri, **Ali’yi tutanlara Alevi deniyordu.**

Osman'ın hükümdarlığı zamanında Osman'ı tutanlara Osmani,
Ali'yi tutanlara Alevi deniyordu.

Zamanla Bekri, Ömeri ve Osmani kavramları dilde ve kaynaklarda pek yer almamaya başladı ve günümüze de ulaşmayıp o dönemin kaynaklarında kaldı. Alevi kavramı ise kullanımı yaygınlaşarak günümüze kadar geldi.

Bilindiği gibi son elli yılda yayınlanan araştırmaların birçoğunda Alevilerin, on dokuzuncu yüzyıl sonlarına kadar Alevi adını kullanmadığı, ondan önce Kızılbaş adını kullandığı gibi iddialar ortaya atıldı ki, tarihsel kaynaklara tümüyle ters bir iddiadır.

Bu iddianın ortaya atıcısı, Batılı akademisyen İrene Melikof, Alevi kavramının Ali soyundan gelen anlamında olduğunu iddia ediyor ve on dokuzuncu yüzyıl öncesi kaynaklarda Alevi yerine Kızılbaş kavramının geçtiğini de iddia ediyor. Ne yazık ki günümüzde, sayısı azımsanmayacak bir Alevi topluluğu bilimsel olmayan bu iddiaya inanmış durumda.

Oysa Alevi kavramı, Alici anlamında sekizinci yüzyıl kaynaklarında bile geçmektedir. Örneğin 777 yılında ölen İbn Sad'ın Tabakat adlı dokuz ciltlik kitabının kitabının hemen hemen her cildinde Alevi kavramı bu anlamda kullanılmıştır.

Bir örnek vermek gerekirse:

“ Ebu Miclez’in öyle hadisleri vardır ki, onu Alevi zannedersin;
öyle hadisleri de vardır ki, onu Osmani zannedersin.”

Ayrıca, Rical kitaplarında bir ravi (kendisinden hadis derlenen kişi) nitelenirken, onun Ali taraftarı mı yoksa Osman taraftarı mı olduğu kesinlikle belirtilmiş, Ali taraftarları için Alevi, Osman taraftarları için Osmani nitelemesi kullanılmıştır.

Özet olarak, Alevi, ‘Alici’ anlamında Arapça bir kavramdır.

Bu kavram Ali’den beri kullanılmaktadır. Tarihte Alevilerin kendisine Kızılbaş demesi gibi bir durum söz konusu değildir.

ŞİİLİKLE, ALEVİLİK ARASINDAKİ FARKLAR VE ORTAK BENZERLİKLER:

Şiiler ve Aleviler her ikisi de Ehl-i Beyt'e ve 12 imamlara bağlıdır. İnanç temelleri ayırıcıdır bunun dışında ibadet, uygulama, düşünce yapısı olarak birbirinden farklıdır.

1. Şiilik'te ikrar ve biat yoktur, sadece tanıklık ve bağlılık vardır. Alevilik'te ise ikrar, biat ve teslimiyet vardır.

2. Şiilik'te minhâç (Aydınlık yolu) yani tasavvuf ve tarikat yoktur. Ehl-i Sünnet gibi hareket eder ve Sünni düşünceyi paylaşırlar. Alevilik ise, minhâç ve erkân, yani tasavvufi yoludur. (Aydınlık yoludur.)

3. Şiilik'te şeriatla bağlı kalınır, Alevilik ise, şeriat, tarikat, marifet ve hakikat aşamaları kabul edilir.

4. Şiilik'te, musahip olma koşulu yoktur.

Alevilik'te ise musahip olma koşulu vardır.

5. Şiilik'te mut'a nikâhı evlilikleri kabul edilir.

Alevilik'te ise mut'a nikahının varlığı kabul edilmez. Genellikle teş eşliliği kabul eder.

6. Şiilik'te, zikir, semah ve müzik ibadete sokulmaz.

Alevilik'te ise bunlar ibadetin temel öğeleridir.

7. Şiilik'te dinin şartı beştir. Tevhid, Adalet, Nübüvvet, imamet ve mead'dır. Alevilik'te altıdır.

Alevilik'te Velayet inancı eklenir. Bunlar, Usul-i Din'dir.

8. Şiilik'te dinin ayrıntılarına ait koşulları (Füru-ı Din) ondur.

Bunlar; a.Namaz, b.Oruç, c.Hac, d.Zekat,

e.Cihat etmek, f.Humus, g.Peygamber soyuna tevella etmek, h.Peygamber ve Ehl-i Beyt düşmanlarını teberrâ (dışlamak), ı.İlahi emirleri tutmak, i.Yasaklarından kaçınmak.

10.Alevilik'te; Pir, mürşit, rehber, talip, musahiplik gibi kavramlar vardır. Şiilik'te bunlar yoktur.

11.Alevilik'te 4 kapı, 40 makam anlayışı vardır.

Bunlar; şirat, tarikat, marifet, hakikattır ve her kapının 10 menzili vardır. Şiilik'te ise sadece şeriat vardır.

12.Aleviler ibaretlerinde musiki ile cem olurlar. Şiilik'te ise bunlara yer verilmez.

Şiilik'le Alevilik arasındaki benzerlik Ehl-i Beyt'in sevgisidir.

Şiilik Şeriatır, Alevilik Tasavvuftur.

ALEVİLİK İLE SÜNNİ İSLÂM ARASINDAKİ FARKLAR

- 1) Alevilik, tasavvufi batını yorumu esas alır. Sünnilik'te ise Emevi şeriatına uygun hareketleri esas alırlar.
- 2) Alevilik, Ehl-i Beyt yorumudur. Sünnilik ise Emevi yorumudur.
- 3) Alevilik, sevgi ve aşk ile Hakka gitmeyi esas alır. Sünnilik, korkuya, şekle dayalı inancı esas alır.
- 4) Alevilik'te 4 kapı 40 makam vardır ve 3 sünnet 7 farz, 12 erkân vardır. Sünnilik'te bu yoktur. 5 vakit namaz vardır. İslâm'ı 5 şarta imanı 6 şarta dayandırırılar.
- 5) Sünnilik'te, hac ve zekât vardır. Alevilik'te hac anlayışı gönülleri fethetmektir. Zekat değil paylaşım vardır. Sünnilik'te inanç ritüelleri tamamen farklıdır. Alevilik'te cem vardır. Secde âdemedir. İbadetinde musiki ve aşk vardır. Kâbe gönüldür.
- 6) Alevilik'te var olan dört kapı kırk makam, üç sünnet, yedi farz, on iki erkân Sünnilik'te yoktur. Sünnilik'te beş vakit namaz ve İslâm'ın 5 şartı, Allah'tan korkmak, Hac ve zekât vardır.
- 7) Alevilik'te Allah'a sevgi vardır. İnsana sevgi saygı vardır. Muharrem orucu, Hızır orucu vardır. 48 Perşembe orucu, Hızır orucu, Nevruz bayramı vardır. Sünnilikte bunlar yoktur.
- 8) Alevilik'te Cem ve niyaz vardır. Sünni inanç bunları rededer.
- 9) Sünnilerle Alevilerin ortak tek noktaları; Hz.Peygambere ve Kuran-ı Kerim'e ve de Allah'ın birliğine inanmaktır. Başka inançsal bağlılığı yoktur.

ALEVİ ERKANLARI

Doğum, sünnet, Hakka yürüme, ikrar verip nasip alma, musahip edinme ve görgü, Ayn-ül Cem, Tarikat Erkânı, Tevhit, Veladet-i Nebi (Hz.Muhammed ve Hz.Ali'nin doğum günlerini kutlama) Baş okutma Erkânı, Tarikat kavline göre yükseliş Erkânı, Marifet Erkânı, Sema etmek, Matem ve Oruç Erkânı, Düşkünlük Erkânı gibi erkânlar da Aleviliğin temel inançlarıdır.

ALEVİLİKTE İBADETİN TEMEL ŞARTLARI

1. İman: Alevilik'te ibadet yapabilmek için iman sahibi olmak.

2. İkrar: Alevi (yoloğlu) olabilmek için peygamber soyundan gelen ve o soy tarafından kendisine görev verilen bir Mürşit'e söz verip bağlanmak şarttır.

3. Erkân musahip tutup görgü kavline girmek: 48 Cuma cem'e katılıp hak lokması dağıtmak, mürşidin dediklerini uygulamak.

4. Takva: Allah'ı sevmek. Onu darıltmamak için gayret sarf etmek, eline, diline, beline sahip olmak, eşine, aşına, işine sadık olmak, özüne, sözüne, sazına, gözüne doğru olmak, ağlayanı güldürmek, boşalttığını doldurmak, yıktığı varsa yapmak, gördüğünü örtmek, görmediğini söylememek, eliyle koymadığını ve hak etmediğini almamak, on sekiz bin alemler hak bilmek, yetmiş iki milleti bir görmektir.

Allah: Özünde iman, sözünde, takvayı yüzünde bilmek, bilcümle varlık onun elinden ve dilinden emin olmak.

5. Amel: İlim sahibi olmak, inandıklarını uygulamak, yedi nefis mertebesini ve dört kapı, kırk makamı uygulayarak geçip, insan-ı kâmil olmak ve 4 kapı 40 makamı bilmek ve yerine getirmek.

6. Meveddet: (Tevella-Teberra) Allah pek çok ayette Peygamber ve onun Ehl-i Beytine ve soyuna sevgi ve bağlılık göstermemizi emretmektedir. Meveddet, sevgi ve bağlılık anlamındadır. Tanrı'nın Vedüd adından kaynaklanmaktadır. Tevellâ sevmek anlamındadır. Teberrâ ise kaçınmak anlamındadır.

Alevilik'te; Peygamber ve Ehl-i Beytini, Peygamberin soyunu sevmeyenlerden kaçınmak anlamındadır. Alevilik'te Ehl-i Beyt'i incitmek, Peygamberi incitmekle eş değer tutulmuştur.

ALEVİLİK'TE DİNİN ŞARTLARI

1.Tevhid:

Allah'ın varlığına birliğine inanmak.

2.Nübüvvet:

Hz.Muhammed'i elçi olarak görmek, emirlerini uygulamak.

3.İmamet: Hz.Ali ve 12 imamlara inanmak.

4.Velayet:

Din ve dünya işlerinde Kur'an... İmametini sonra velayet ve... İnanma.

5.Adalet:

Allah'ın mutlak adil olduğuna, melekler yoluyla denetlediğine inanmak.

6.Mead:

Allah'ın emirlerine uyanların ödüllendirilip cennete, emirlerini dinlemeyenlerin yargılanıp cennete konulmayacağına inanmaktır.

ALEVİLİK BİR MEZHEP MİDİR?

Alevilik bir mezhep değildir. Kuran-ı Kerim ve İslam'ın bir yorumudur. Alevilik hiçbir mezheple kayıtlanmamış olmasına rağmen tüm mezheplerin maksat ve gayesini bilir ve mezheplerin de resmi statüye kavuşturulmasının siyasal olup bir kesimin amacına yönelik hizmet amaçlı olarak idame ettirildiği göz önüne alınarak onlar da kendilerini Caferi olarak adlandırmışlardır. Bunun nedeni ise dönemin hak imamı İmam Cafer-i Sadık hazretlerinin dönemine denk gelmesidir.

Alevilik, ilke olarak mezhepler üstü bir inanç, İslam'a bağlı bir yorumudur. Buna rağmen Sünni İslam'da olduğu gibi Alevi İslam'da da tarih içinde mezhepler çıkmıştır. Bunun en bilineni de Anadolu'daki İmam Cafer-i Sadık mezhebidir.

Anadolu insanının düzeninde Alevi İslam inancının etkileri vardır. Anadolu'da bugün Alevi İslam inancına veya değişik mezhep yorumlarına inanan birçok insan vardır. Bu inanç yorum ve geleneklerin başında musahiplik, kirvelik, ölüm ve doğum gibi yaşamla ilgili törenler en önde gelen geleneklerdir. Bu gelenek ve göreneklerin birçoğunda Alevi İslam inancının izleri ve uygulamaları mevcuttur.

İSLAM DİNİNİN TEMEL PRENSİPLERİ VE ÖZELLİKLERİ

İslamiyet son ilahi dindir.

Her çağın ihtiyacını karşılar.

Bütün insanlığa hitap eder.

İlim ve akla uygundur.

Kolaylık dinidir; güçleştirmez.

Özgürlük, eşitlik ve adalet ilkelerini yaymıştır.

Dünya ve ahiret dengesini kurmuştur.

Barış dinidir.

İyliği emreder, kötülüğü yasaklar.

Temizliği emreder.

ALEVİLİK İMAN VE ESASLARI

Allah'ın birliğine iman.

Meleklerle iman.

Adaletle iman.

Peygamber Ehl-i Beyt'ine iman.

Velayet ve imamete iman.

Ahirete iman.

Kitaplara iman.

SÜNNİLİK İMAN VE ESASLARI

Allah'a iman.

Meleklerle iman.

Kitaplara iman.

Peygamberlere iman.

Ahirete iman.

Kadere iman.

ALEVİLİKTE İNANÇ, İBADET VE AHLAK ESASLARI

İNANÇ: Alevi inançlarını, tarikat esaslarını, erkân ve geleneklerini içine alan “MENÂKIB-ÜL-ESRÂR” ya da Alevilerin deyimiyle “BÜYÜK BUYRUK” adı verilen kitap, Alevi tarikatında NAMAZ, ABDEST, HAC, KABE, ADEM’E SECDE anlayışını şöyle açıklar:

Seyyid SAFÎ’nin düşüncesine göre; bir kişi zahir ehli olsa, yani Şeriat kavminden olsa, ilk önce ona lazım olan; iman getirip, Allah’ı bir bilmektir.

Yine, Tarikat içinde de bir kişi, dervişlik, sofuluk davasında olsa, yol oğluyum dese; ilk iş olarak ona lazım olan Mürşid’e bağlanmak, Mürebbi’yi tanımak, el verip etek tutup İkrar vermektir. Çünkü, İKRAR İMAN’dır.

Tarikat ehli olan kimseye lazım olan ise: Meskenet ıssı olup (kendi varlığından sıyrılıp, bütün anlamıyla yok olan bir can olup), bir kez can-ü gönülden yüzünü yere koyup tazarru-niyaz eylese (Tanrıya yalvarıp yakarsa), hak katında makbule geçer.

ALEVİLİKTE İNANÇ, İBADET VE AHLAK ESASLARI

İBADET:

NÂD-I ALİ DUASI: Hz.Muhammed (A.S.) buyurur ki: “Allah, Ali’yi sevmeyen hiç kimsenin duasını kabul etmez. NÂD-I ALİ DUASI bu kabildendir. Yani, her kim NÂD-I ALİ DUASI’ni okursa ve Murteza Ali’yi şefaatçi getirirse, Allah onun bütün dileklerini verir ve bütün dertlerden, sıkıntılardan onu kurtarır, Uhud Savaşı’nda Hz.Peygamber darda kalınca Cebrail yetişip ‘ya Resulallah, ben ne dersem sen de öyle söyle. İmam Ali sesinizi duyunca imdada yetişir!’ dedi ve Hz.Resul “Nâd Aliyyen...” diye okuyunca Ali, velayet gücüyle gelip imdada yetişti.”

HIZIR İNANCI:

Halk arasında gerçek bilgiye erişmiş kamil insan, Tanrısal nitelikli ölümsüz insan. Kıyamete kadar yaşayacağı, her darda kalanın imdadına yetişeceği inancı vardır. Bu inançla bazı kimselerin “Hızır gibi yetiştin” sözü yukarıdaki açıkladığımız düşünceden kaynaklanmıştır. Halk arasında Hızır peygamber veya Hızır-İlyas’ın (ab-ı hayat) Hayat suyu içtiği ve ölümsüzlük sırrına eriştiği inancı vardır. Bu mitolojik yapı içinde Aleviler her zorluk içinde oldukları zaman “Yetiş ya Hızır, darda kalanın darına” diye yalvarır yakarır ve sığınır. Bazı yörelerde kutsal sayılan bazı yerleri ziyaretgah şekline getirerek buralardan Hızır’ın geçtiği inancı ile o yöreleri çevreleyerek tabulu duruma getirirler. Örneğin; at nalı şeklinde taşlardaki izler Hızır’ın atının izi, eğer şeklindeki benzetilen taşlar atının eğeri vb. Şeklinindedir. Bu yöreye de Hızır’ın taşı da derler orası o adla anılır.

ALEVİLİKTE İNANÇ, İBADET VE AHLAK ESASLARI

HIZIR ORUCU:

Hızır orucunu yörelerimiz farklı farklı günlerde tutuyorlar. Geçmişte Aleviler köylerde ve küçük kasabalarda yaşadığımızdan Hızır orucunun farklı günlerde tutulmasının mahsuru yoktu. Bugün ise, büyük şehirlerde yaşayan Alevilerin aynı tarihlerde oruç tutmalarının sıkıntılarını yaşıyoruz.

Örneğin; Düğün, nişan, özel gün kutlamalarında davet edildiğinde oruç ve oruçlu olduğumuzu söylüyoruz ve davete de katılmıyoruz. Oysa hepimiz aynı günde oruca başlayıp, aynı gün orucu bitirirsek bu tür sıkıntılarla karşılaşmayız. Bir olmak, birlikte olmak, kurallara uymak inancımızın da gereğidir. Bu konuda Buyruk 3 sünnet, 7 farzda “Talib bin ise bir gibi otura” yani birlikteliği sağlama, birlikte ola diyor. Geçmişte niçin farklı farklı günlerde oruç tutuluyordu buna biraz açıklama getirelim.

Birincisi üç günlük Hızır orucu sonunda kurbanlar tığlanıp, cemler yapılıyordu. Dedelerimizin birkaç köyde talipleri olduğundan ulaşım güçlükleriyle karşılaşılıyordu. Aynı gün içerisinde taliplerinin cemini cemaatini yapamıyorlardı. Dolayısıyla Hızır orucunu farklı günlere yayarak bu görevlerini yerine getirmişlerdir.

EHL-İ BEYT NEDİR?

Ehl-i Beyt'in sözlük anlamı "hane halkı, ev halkı" demektir.

Kuran-ı Kerim'in Şura Suresinin 23.Ayetinde "Ey Muhammed de ki: Ben bu tebliğimde (getirdiğim İslam'a) karşılık olarak Ehl-i Beyt'ime sevdiğinden başka bir ücret istemiyorum". Bu ayet üzerine sahabeler Hz.Muhammed'e sordular, senin Ehl-i Beyt'in kimlerdir deyince, kendisiyle birlikte Hz.Ali, Hz.Fatma, Hz.Hasan, Hz.Hüseyin'dir, diye açıklamada bulundu.

Beş kişiden oluşan hane halkına "Ali Aba veya Pençe-i Ali Aba" adı da verilir.

Azhap Suresi 33.ncü Ayette ise; "Ey Ehl-i Beyt! Tanrı sizden sadce şek ve şüpheyi (kötü huyları) gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor.

Ehl-i Beyt sevgisi Alevilere çok köklü bir duygu, sevgi ve inanç halidir. Bu nedenle Aleviler kendilerini Ehl-i Beyt ile özdeşleştirerek; Aleviyiz, Ehl-i Beyt'iz diye tanımlarlar. Aleviler Ehl-i Beyt'i severken onların sembolü olduğu tüm değerleri sever ve saygı gösterirler.

12 İMAMLAR

Aleviler, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ölümünden sonra Müslümanlara liderlik ve rehberlik yapması gereken kişinin Ehlibeyt soyundan olmaları gerektiğini düşünüyordu. Bunu da kanıt olarak Kuran-ı Kerim'in Azhap Suresi 33. Ayetini kanıt olarak gösteriyordu. Bu Ayet : "Ey Ehlibeyt Allah sizden her türlü pislği, suçu gidermek ve sizi tertemiz bir hale getirmek diler." Bu Ayetin anlamı, Ehlibeytin doğuştan arı olduğu bu anlamda da imamlığın Ehlibeytin soyundan gelen kişilerin hakkı olduğudur diye yorumlar. Bilindiği gibi Ehlibeyt, Peygamberin ailesidir, soyudur. Peygamberin soyu da, yani Ehlibeyt Hz. Ali kanalıyla devam etmektedir.

Dolayısıyla önderlik (halifelik) Hz. Ali ve çocuklarının hakkıydı. Ama maalesef başta Hz. Ali olmak üzere bütün soyu büyük zulümler gördü. Ve on ikinci İmam Mehdi'nin dışında diğerleri genellikle zehirlenerek şehit edildiler. Hiç biri vadesiyle hakka yürümemiştir. On iki İmamların Alevilikte çok büyük bir anlamı vardır. Aleviler ibadetlerinde on iki İmamlara bağlılıklarını dile getirir. Kısacası 12 imamlar bütün olarak Aleviliğin temel yapı taşlarıdır.

On iki İmamların isimleri sırasıyla: **Hz. Ali (r.a.), İmam, İmam Hüseyin, Zeynel Abidin, Muhammed Bakır, Caf-er Sadık, Musa-i Kazım, Ali Rıza, Muhammed Taki, Ali Naki, Hasan Askeri, Muhammed Mehdi.**

Alevilerde On İki İmamların Anlam ve Önemi 12 İmam Aleviler için saygın, değerli ve kutsaldır. Alevilerin on iki imam anlayışı Şia ve Sünni bakış açısından farklıdır. Sünnilerin bakış açısı Abbasi ve Emevi Hükümdarlığı sırasında çok baskı gördüğü için biraz bozulmuştur. On İki İmamlara (ve Ehlibeğe) klasik Sünni bakış açısı ilk etapta olumlu olurken, hemen ardından Muaviye ve diğer Ehlibeğe, On İki İmamlar karşıtı kişilere övgüler beraberinde gelir. Şialar da Alevilerin Ehlibeğe ve 12 İmamı tam anlamadıkları ve yaşamadıkları iddiasındadır. Aleviler için Ehlibeğe ve 12 İmam bir bütündür. Alevileri için 12 İmam inanç ve itikat anlamında velayet makamının temsilcileri ve her türlü kirden arınmış masumluğu kanıtlanmış kişilerdir. Cemlerde okunan duazlarda; Cemlerde söylenen ve 12 İmam adlarının geçtiği deyişlerdir. Bu deyişlerde ayrıca On İki İmamın yanı sıra başta Hz. Peygamber (s.a.v.), Hz. Ali Sözüleri ve Hacı Bektaş Veli olmak üzere Alevi büyüklerinin adları geçer. On İki İmamlara sevgi, bağlılık yer alır.

ان حسین بن علیؑ کے لئے شہداء

وہابی اہل حق کے لئے شہداء

ON DÖRT MASUM-U PAK

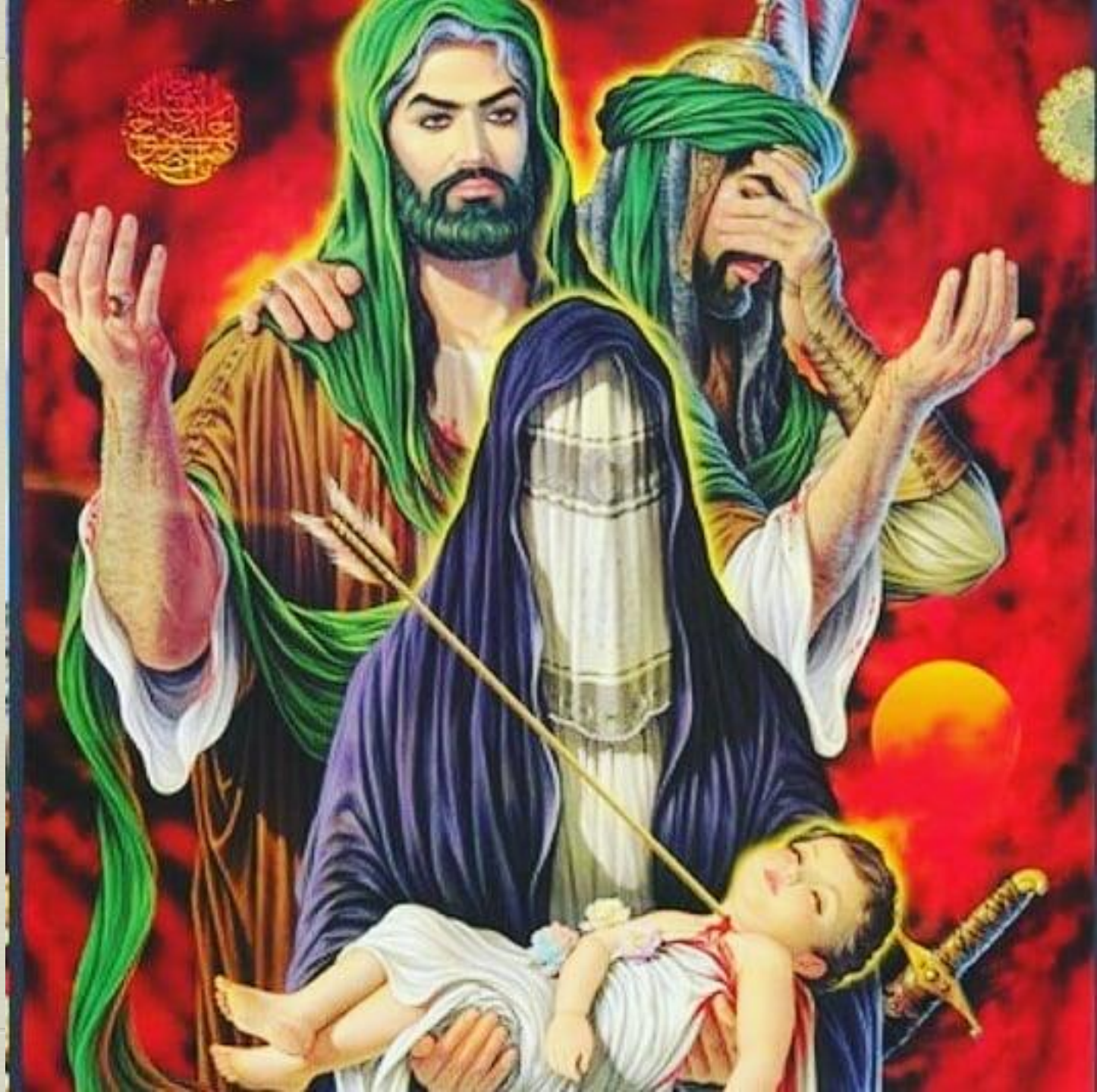
On İki İmam soyundan ve henüz çocuk yaşta iken şehit edilen masumlardır. Bunlar;

Had-i Ekber	Hz.Ali'nin oğlu	40 yaşında	şehit
Abdullah	Hz.Hasan'ın oğlu	7 yaşında	şehit
Abdullah	Hz.Hüseyin'in oğlu	2 yaşında	şehit
Kasım	Hz.Hüseyin'in oğlu	3 yaşında	şehit
Ali Asgar	Hz.Hüseyin'in oğlu	1 yaşında	şehit
Kasım	Zeynel Abidin'in oğlu	3 yaşında	şehit
Ali Eftar	M.Bakır'ın oğlu	3 yaşında	şehit
Abdullah	Cafer-ül Sadık'ın oğlu	3 yaşında	şehit
Yahya El Hadi	Cafer-ül Sadık'ın oğlu	3 yaşında	şehit
Salih	Musay-ı Kazım'ın oğlu	4 yaşında	şehit
Tayyip	Musay-ı Kazım'ın oğlu	7 yaşında	şehit
Cafer	M.Taki'nin oğlu	4 yaşında	şehit
Cafer	M.Taki'nin oğlu	3 yaşında	şehit
Kasım	Hasan-ül Asker'in oğlu	1 yaşında	şehit

İMAM BAKIR: On iki imamların beşincisidir. Asıl adı Muhammed Bin Ali'yil Bakır'dır. İmam Zeynel Abidin'in bir keşiş kızıyla gizlice evlenmesinden İmam Bakır doğar. Yezid remil atarak ana rahminde o soydan bir çocuk olduğunu görür. Bütün yeni doğan çocukların öldürülmesi emrini verir. Çocuk olan evler aranır. Bahçede çamaşır kaynatan keşişin kızı evlerin arandığını görünce bebeğini çamaşıra sarıp; "soyun seni koruyacaktır." diyerek kaynayan bakır kazanının içine koyar. Askerler gidince bakır kazanda kaynayan bebeğinin yaşadığını gören keşiş kızı bebeğini çıkarır ve adını İmam Bakır koyar. Kerbela vakasında İmam Hüseyin altı aylık olan İmam Ali Askeri kucağına alarak Yezid' in askerlerine "***bizim günahımız varsa, bu çocuğun ne günahı var bir yudum su verin***" der. Askerlerin vicdanlarına yenik düşeceğini anlayan İbni Ziyat bebeğin öldürülmesini emreder. İmam Ali Asker'e atılan ok ağzından girip boğazından çıkar ölümüne neden olur. İmam Mehdi bir mağarada doğar ve sır olur.

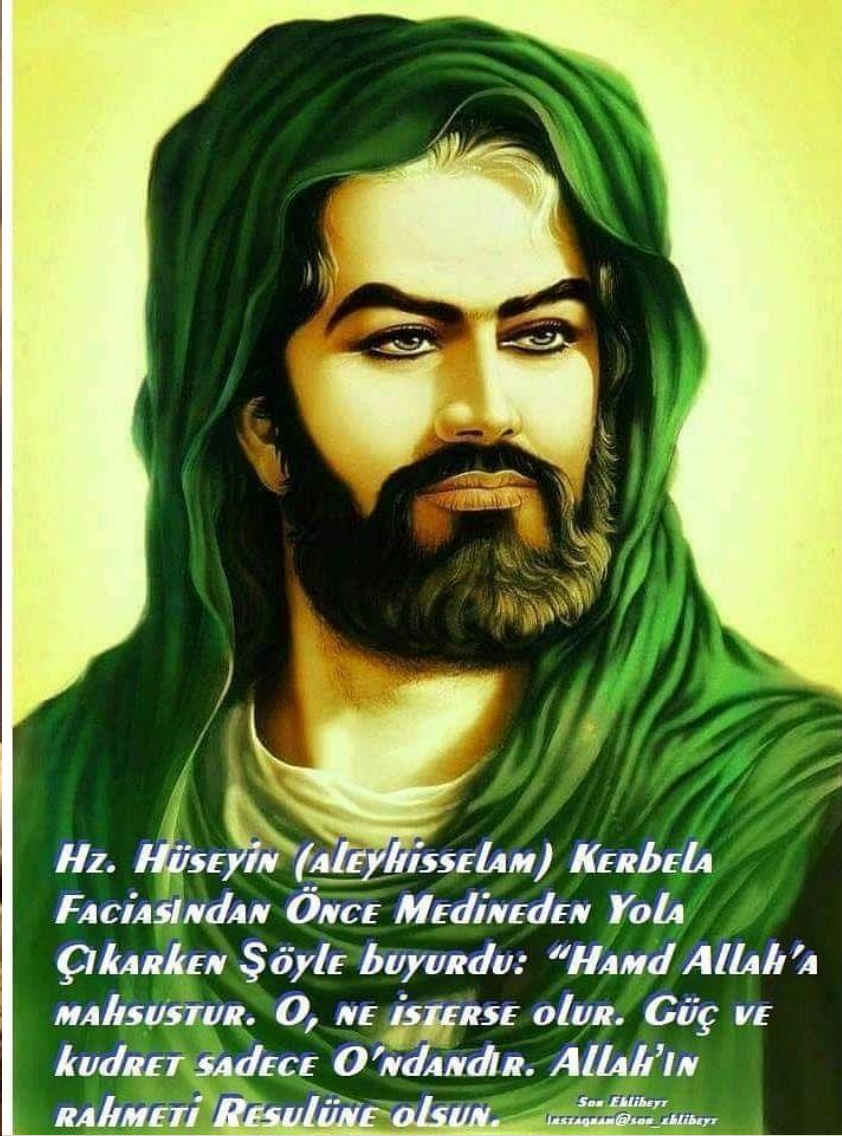
***İmam Ali
Askeri'nin
Şehit
edilmesi.***

ON YEDİ KEMERBEST

Hazret-i Ali'nin bizzat kemer kuşattığı çocuklardır: İmam Hasan, İmam Hüseyin, Hadi-i Ekber, Abdülvahit, Tahir, Tayyib, Türab, Muhammed Hanefi, Abdurrauf, Ali Ekber, Abdülvahhab, Abdülcelil, Abdurrahim, Albülmuin, Abdullah Abbas, Abdülkerim ve Abdüssamed hazretleridir. 17 Kemerbest (Hz.Ali evladı olarak) kimlerden oluşur?

<i>İsmi</i>	<i>Zikri</i>	<i>Vefatı</i>
1- Hz.Hasan	Ya Allah	Karısı tarafından
2- Hz.Hüseyin	Ya Rahman	Kerbela'da şehit
3- Hadi Ekber Hz.	Ya Settar	Kerbela'da şehit
4- Abdolvahip Avn. Hz.	Ya Gaffur	Kerbela'da şehit
5- Tahir Hz.	Ya Tahhir	Kerbela'da şehit
6- Tayyib Hz.	Ya Nafe	Kerbela'da şehit
7- Turab Hz.	Ya Min	Kerbela'da şehit
8- Muhammed Hanefi	Ya Rahim	Eceliyle vefat
9- Abdurrauf	Ya Şekur	Kerbela'da şehit
10-Fazıl	Ya Afuv	Eceliyle vefat
11-Abdürrahim	Ya Halim	Eceliyle vefat
12-Abdülmuin	Ya Sabır	Eceliyle vefat
13-Abdülcelil	Ya Kayyum	Bilgi yok
14-Celal Abbas	Ya Semi	Kerbela'da şehit
15-Abdulkerim	Ya Cabbar	Bilgi yok
16-Abdulsamet	Ya Latif	Bilgi yok
17-Kemerbest (Handan)	<i>Tarikat silsilesi olarak</i>	

HZ. HÜSEYİN (ALEYHİSSELAM) KERBELA FACIASINDAN ÖNCE MEDİNE'DEN YOLA ÇIKARKEN ŞÖYLE BUYURDU: "HAMD ALLAH'A MAHSUSTUR. O, NE İSTERSE OLUR. GÜÇ VE KUDRET SADECE O'NDANDIR. ALLAH'IN RAHMETİ RESULÜNE OLSUN."

Sen Eklibeyr
INSTAGRAM@SEN_EKLIBEYR

HZ. HÜSEYİN'İN ŞEHİT
EDİLMESİ

AFSARAN.IR

MUHARREM ORUCU VE ÖNEMİ

Alevi-Bektaşiler arasında anlamı ve önemi büyüktür. Hicri 10 Muharrem 61 günü 72 sahabetiyle birlikte İmam Hüseyin, Kerbela'da Yezit tarafından şehit edilmişlerdir. Alevi inancında Kerbela vakasıyla özdeşleşen on veya on iki günlük bir oruç tutulur.

Ayrıca Muharrem Orucu:

1. Adem Ata'nın tövbesinin kabul edildiği gün için bir gün.
2. Nuh'un Gemisi'nin karayı bulduğu gün için iki gün.
3. İbrahim Peygamberin Nemrut'un ateşinde yanmadığı gün için iki gün
4. Musa Peygamberin kavmini Firavun'un şerrinden kurtardığı ve Allah ile binbir kelam danışmasına iki gün.
5. Yunus Peygamberin balığın karnından kurtulduğu için bir gün.
6. Eyyub Peygamberin dertlerine şifa bulduğu için bir gün.
7. Yakub Peygamberin oğlu Yunus Peygambere kavuştuğu için bir gün oruç tutarlar.

CEMEVİ

Alevilerin yaptıkları ibadete cem, ibadet yerlerine cemevi denilir.

Cem sözcük olarak “toplanma yeri” anlamındadır.

Aleviler ibadetlerini halka şeklinde cemal cemale (yüz yüze) yaparlar.

Cemler her Perşembe akşamı ve dini bayramlarda yapılır.

Cemlevleri ibadetin dışında, inanç sohbetlerinin yapıldığı, Alevilik ahlak esaslarının (edep-erkan) toplumsal ve bireysel sorunların çözüme kavuşturulduğu, birlik beraberlik duygularının geliştiği, yoksullara yardım elinin uzatıldığı, sevginin, dostluğun, kardeşliğin, barışın, özgürlüğün aşılandığı kurumlardır. Cemevi cemaatin toplandığı eşitlik meydanıdır.

CEM İBADETİ

Cem, Alevilikte temel ibadet biçimlerinden biridir. Cem ibadeti cemevinde topluca yapılır. Cem, Alevi inancına göre, Kur'an-ı Kerim'deki "Salât" buyruğunun uygulanma biçimidir.

Cem ibadeti şu şekilde yapılır:

Dede, Hz.Muhammed'in manevi makamını temsil eden posta oturur ve başından sonuna kadar cem ibadetini yönetir. Bu sırada Hz.Ali makamını temsilen posta oturan rehber, dedenin yanındaki yerini alır.

Dede ceme şu şekilde başlar;

"Bismişâh, Allah, Allah!

Akşamlar hayrola, hayırlar fethola..."

Cem sırasında dede ilk önce, dargın ve küskün olanlar varsa onları barıştırır. Daha sonra sırasıyla on iki hizmeti yerine getirecek canların duası verilir ve hizmetler bağlama eşliğinde duaz-ı imam (on iki imamlar için okunan methiye), tevhit, miraçlama, ve mersiyeler okur. Semahlar dönülür. Getirilen lokmalar, kesilen kurbanlar dede tarafından dua verildikten sonra dağıtılır. Dede, hizmet yapanlara ayrı ayrı dua verir. Ayrıca hizmet aralarında çeşitli konularda açıklamalar yapar.

Cemin sonunda dede; "Bismişâh, Allah, Allah! Oturan, duran, kovsuz, gıybetsiz Hak Muhammed Ali deyip evine vara, tüm canların Yüce Allah dildeki dileğini, gönlündeki muradını vere!"

Gerçeğe Hü (Bu ifade, gerçeğe yani Allah'a teslim olalım anlamına gelmektedir.)

ON İKİ HİZMET

Pir (Dede): Görev itibariyle Hz.Muhammed, Hz.Ali ve Hacı Bektaş Veli'yi temsil eder. Cem ibadetini ve diğer ibadetleri yönetir.

Rehber (Dede): Yola girmek isteyenleri hazırlar, yol gösterir. Pir'in en yakın yardımcısıdır.

Gözcü: Rehberin yardımcısıdır. Cemin sessiz ve sakinlik içinde geçmesini sağlar. Cemin bekçisidir.

Kapıcı: Cemevine giriş çıkışta düzeni sağlar.

Çerağcı (Delilci): Cemevinde bulunan aydınlatma araçlarını yakar. Buhurdanlıkları ve mumları hazırlar.

Lokmacı (Niyazcı): Gelen lokmaları alır ve dağıtımını sağlar.

Süpürgeci (Ferraş): Cemevinin temizliği ile meşgul olur.

İbrikçi (Tezekkar): Cemde Pir'in ve cem erenlerinin sembolik abdest almalarını sağlar.

Peyikçi: Tüm canları ceme davet eder.

Meydancı: Cem ibadetinden önceki tertip düzeni sağlar.

Cem evinde şerbet, saka suyu gibi şeylerin dağıtımını sağlar.

Zakir (Âşık): Cemde tevhit, Duaz-ı İmam, mersiye, semah, nevruziye söyler.

CEM İBADETİ

Haftalık Cem İbadeti: Her hafta Perşembe'yi Cuma'ya bağlayan geceleri yapılan cem ibadetidir. Bazı yörelere göre, bu ibadete Cumalık veya Cuma akşamı ibadeti de denilmektedir. Bu cemde Dede Kur'an-ı Kerim'den bilgiler verir, saz eşliğinde Hz.Muhammed'e On iki imamlara'a, methiyeler, mersiyeler söylenir, semahlar dönülür. Gelen lokmalar eşit bir şekilde dağıtılır. Kuran'ın emri olan kıyam, rüku, secde diğer tem ibadetlerinde olduğu gibi bu cem ibadetinde de yerine getirilir.

Abdal Musa Cemi (Birlik Cemi): Toplumda birlik ve beraberliği sağlamak amacıyla yılda bir kez kış aylarında yerine getirilen bir ibadettir. Diğer Alevi ibadetlerinde olduğu gibi bu ibadetin de sosyal işlevi bulunmaktadır. Sadece ibadet yapılmış olmakla kalmayıp, toplumun içinde var olan küçük-büyük sorunlar da bu cem ibadetinde çözümlenmektedir.

Abdal Musa Ceminde insanlar bir araya gelip Allah'ın vermiş olduğu nimetlere şükrederler ve yılın sağlıklı, huzurlu, birlik ve beraberlik içinde geçmesi için dua ederler. Birlik Ceminde kurbanlar tığlanır, lokmalar pişirilir ve eşit bir şekilde hazır bulunan tüm insanlarla paylaşılır.

Bayram Cemleri: Aleviler önemli günleri vesile kılarak Allah'a ibadet ve kulluk görevlerini yerine getirirler. Bu önemli günler içerisinde bayramlar, küslerin barıştığı, yardımlaşma ruhunun arttığı, birlik ve beraberliğin perçinleştiği anlardır. Bu anlarda bir araya gelerek Allah'a, insanlar arasında birlik ve beraberliğin bozulmaması, barışın, sevginin, huzurun daim hayatımızda yer alması için dualar edilir. Ayrıca bayram günleri insanların kolaylıkla bir araya geldiği günler olduğu için bu vesile ile insanlar arasındaki razılık sorgulanır.

CEM İBADETİ

Hızır Cemi: Hz.Hızır, Alevi inancında önemli bir yere sahiptir. İnanışa göre, darda zorda kaldığında kendisini çağırın kişilere yardım eder.

Şubat ayının 13-14-15.günleri tutulan Hızır orucundan sonra halk bir araya gelerek cem ibadeti yapar. Yapılan bu cem ibadetinde dede, Hızır ile ilgili bilgilendirici konuşma yapar. Dualar edilir, semah dönülür, zakirler saz eşliğinde deyişler, duazlar, nefesler okur, kurbanlar tıglanır, lokmalar pişirilip dağıtılır.

Dârdan İndirme Cemi: Alevi inancında Hakka yürüyen bir kişinin yakınları aracılığıyla geride kalanlarla helalleşmesi, onların rızasını alması temeline dayalı bir cemdir. Böylelikle ölen kişinin ruhunun rahat ve huzura kavuşacağına inanılmaktadır. Ölen kişinin Hakka temiz bir şekilde ulaşması gerekir. Ölen kişinin yakınları ya da musahibi tarafından bütün canların katılımıyla dedenin huzurunda icra edilen bu cemde; hakka yürüyen canın, alacağı-vereceği halledilip üzerinde kul hakkı kalmadan hakka yürümesi sağlanmış olur.

Muharrem Cemi: Muharrem ayı Aleviler için büyük önem taşır. Aleviler Muharrem ayında Allah rızası için on iki gün oruç tutup, Hz.Hüseyin'in Kerbela'da şehit edilmesini anarlar ve matem içinde olurlar. On iki gün boyunca her türlü eğlence ve zevkten geri dururlar. Mümkün olduğunca su içmekten kaçınırlar ve kesinlikle hiç bir cana kıymazlar. Hz.Hüseyin'in çektiği acıları adeta hissetmek isterler. Muharrem ayında 12 gün boyunca oruçlar açıldıktan sonra cem ibadeti yapılır. Cem ibadetinde Kuran'dan ayetlerin yanı sıra, dualar, mersiyeler okunur ve Hz.Hüseyin için gözyaşı dökülür.

CEM İBADETİ

Görgü Cemi: Yılda bir kez yapılır. Bu cem ibadetinde insanlar bir yılda tüm yaptıklarıyla dedenin önünde özlerini dara çekerler. Şikayetler, kırgınlıklar dile getirilir, küs veya kavgalı olanlar barıştırılır. Manevi bir temizliğin sağlanması hedeflenir. Hata ve kusurların bir daha tekrarlanmaması için tövme edilir. Dede taliplere, Kuran'da yasak kılınan durumlardan uzak kalmalarını ve Kuran'ın yapılması farz kıldığı durumları yerine getirmelerini söyler. Talipler, dedenin anlattıklarına eyvallah derler ve bir yıl boyunca uygulamaya çalışırlar.

Görgü Cemlerinde barışın ve huzurun sağlanması amaçlanır. Yıl içerisinde insan arzularına, hırslarına kısaca egosuna yenik düşebilir. İşte tam bu noktada Görgü Cem'i insanların özlerini sorgulamaları için çok önemli bir olanak sağlar. İnsana insan olduğunu anımsatır. Ahlaki davranmayı, gönül kırmamayı ve hataların telafi edilebileceğini öğretir.

Musahiplik Cemi: Bu cem ibadeti diğer cem ibadetlerine nazaran daha kapalıdır. Yalnızca yol kardeşi (musahip) olanların katılabildiği özel bir ibadettir. Bu cem ibadetine girebilen kişiler toplum nazarında da yalan söylemeyen, kul hakkı yemeyen, eline, beline, diline sahip olan, her sözü yemin niteliğinde olduğu kabul edilen kişiler olarak görülür ve büyük saygı duyulur. Bu ibadette Hz.Muhammed ve Hz.Ali'nin musahipliği örnek alınarak tüm inananların musahiplik kurumuna katılmaları gerektiği vurgulanır.

CEM İBADETİ

SEMAH: Alevi cemlerinde ceme katılanların manevi coşku halinde kendilerinden geçerek ilahi bir aşkla yaakta dönmeleridir. Alevilir, evrende bulunan her şeyin döndüğünden hareketle Allah'a olan aşk ve sevgilerini semahla ifade ederler.

Semah, okunan nefeslerin eşliğinde, dil, ırk ve cinsiyet ayrımı olmaksızın ellerini göğze doğru kaldırarak Hakkın tek olduğunu zikretmektir. Semah sırasındaki hareketlerin değişik anlamları bulunmaktadır. Semahın; nefsin, bencilliğin, menfaatçiliğin, ikiyüzlülüğün ve yaşama dair tüm kötülüklerin anlamsızlığını görüp Hak'tan alıp halka vermek, paylaşmak gibi anlamları vardır.

DÖRT KAPI – KIRK MAKAM:

Hız.Pir Hacı Bektaş Veli buyurur ki:

“Kul, Tanrıya Kırk Makamda erer, ulaşır, dost olur. Bu makamların onu Şeriat içinde, onu Tarikat içinde, onu Hakikat içinde ve onu da Marifet içindedir.”

ŞERİAT MAKAMLARI:

1. İman etmek.
2. İlim öğrenmek.
3. İbadet etmek.
4. Haramdan uzaklaşmak.
5. Ailesine faydalı olmak.
6. Çevreye zarar vermemek.
7. Peygamberin emirlerine uymak.
8. Şefaati olmak.
9. Temizliğe dikkat etmek.
10. Yaramaz işlerden sakınmak.

TARİKAT MAKAMLARI:

1. Tevbe etmek.
2. Mürşid'in isteğine, öğütlerine uymak.
3. Temiz giyinmek.
4. İyilik yolunda savaşmak.
5. Hizmet etmeyi sevmek.
6. Haksızlıktan korkmak.
7. Ümitsizliğe düşmemek.
8. İbret almak.
9. Nimet dağıtmak (cömertlik).
10. Özünü fakir görmek.

DÖRT KAPI – KIRK MAKAM:

MARİFET MAKAMLARI:

- 1.Edeb (eline-diline-beline).
- 2.Mâsivâ'dan (Tanrı'dan başka her şeyden) tecerrüd (bencillik, kin, garezden uzak olmak).
- 3.Perhizkârlık.
- 4.Sabır ve kanaat.
- 5.Haya (utanma).
- 6.Cömertlik.
- 7.İlim.
- 8.Hoşgörü.
- 9.Özünü bilmek.
- 10.Ariflik.

HAKİKAT MAKAMLARI:

- 1.Tevazu (alçak gönüllük olmak).
- 2.Kimsenin ayıbını görmemek.
- 3.Yapabileceği hiçbir iyiliği esirgememek.
- 4.Allah'ın her yarattığını sevmek.
- 5.Tüm insanları bir görmek.
- 6.Birliğe yönelmek ve yöneltmek.
- 7.Gerçeği gizlememek.
- 8.Mânâ'yı bilmek.
- 9.Sırrı öğrenmek.
- 10,Allah'ın varlığına ulaşmak.

HAKİKAT MAKAMLARI

Dört Kapı'nın, hak yolunda yürüyen bir insanın ömrü içinde geçirdiği manevi aşamalar olduğunu kabul edenler vardır. Buna göre:

Şeriat: Kendi öz benliğini kötülükten arıtmayan, gelişmemiş, olgunlaşmamış insanın, din kuralları ve yasalar zoruyla eğitilmesi, kişilere ve topluma zarar verecek hareketlerde bulunmasına meydan verilmemesidir.

Tarikat: İnsanın kendi istek ve iradesiyle, hiç bir dış zorlama olmadan her türlü kötülüğü benliğinden kovabilmesi, elinden gelebilecek tüm iyilikleri hiç kimseden esirgememesi devresidir.

Marifet: Duygu ve ilimde en yüce düzeye ulaşmak, Tanrısal sırlara erişmektir.

Hakikat: Hakkı görmek, zaman ve mekan içinde Tanrısal alemin gücü içinde erimektir.

Şeriat, anadan doğmak. Tarikat, ikrar vermek. Marifet, nefsini bilmek. Hakikat, Hakkı özünde bulmak yollarıdır biçiminde anlatanlara da rastlanır.

Diğer bazı yazarlar:

Şeriat, Hz.Muhammed devri.

Tarikat, Hz.Ali ve Hacı Bektaş Veli devri.

Marifet, bilim'in ve fennin geliştiği yeni çağ.

Hakikat ise, insanlığın mutluluğa ve kesin barışa ulaşacağı devirdir diye aktüel bir görüşle Dört Kapı'yı izah ve tarif ederler.

Dört Kapı, normal bir insanın başlangıçta ham olan ruhunun ve benliğinin dört aşamadan geçerek ergin hale gelmesi, ilahi sırra ulaşmasını ifade etmektedir. Şeriat, tarikat, marifet ve hakikat kapılarına bağlı olan KIRK MAKAM bunu kanıtlamaktadır.

ALEVİLİKTE AHLAK (ELİNE-DİLİNE-BELİNE DOĞRU OLMAK)

“İslam Dini, güzel ahlaktan ibarettir.” *Hz.Muhammed*

Hayvanlıktan sıyrılıp insanlığa girerken sınır? Eline-Diline-Beline sahip olmaktır.

Gerçek insan ve gerçek İslam olabilmek, ancak ELİNE-DİLİNE-BELİNE sağ ve sahip olmakla, yani EDEB’li olmakla gerçekleşebilir.

Anadolu’daki Alevi toplumlarının asla değişmeyen ve kayıtsız şartsız yerine getirmekle yükümlü oldukları ahlaki kurallar işte bunlardır.

Görgü cemlerinde talibin beline bağlanan “Tığbend” kuşağına üç, düğüm vurulur.

Bunların anlamı; Allah-Muhammed-Ali simgesi olduğu gibi, “Eline-Diline-Beline” sahip olmak ve kendine güveni olmaktır.

Çok güçlü bir AHLAK SİSTEMİ geliştirmiş olan Alevilikte, ahlak dışı bir davranışta bulunan kişi, yol dilinde DÜŞKÜN sayılır ve toplum dışına atılır.

Zira, kişi kendisine hoş gelmeyi, başkasına yapmamalıdır.

ALEVİ VE BEKTAŞİLERDE HİZMET SAHİPLERİ

On iki hizmet sahipleri

Alevilerde

- 1.Mürşit: Hz.Muhammed
- 2.Rehber: Hz.Ali
- 3.Gözcü: Cebrail ol Mustafa
- 4.Çerağcı: Cebir-ül Ensari
- 5.Zakir: Bilali Habeşi
- 6.Feraşçı: Selman Pak
- 7.İbrikçi: Hüzeymetül Ensari
- 8.Kurbancı: Mahmud ül Ensari
- 9.Sakkacı: İmam Hüseyin
- 10.İbriktar: Gulam Kanber
- 11.Peyk: Amri Eyyar
- 12.Semahçı: Ebuzer Gaffari

Bektaşilerde

- 1.Seccade: Cebrail Emin
- 2.Sofra: Kanberi Gülami
- 3.Gözcü: Karaca Ahmet
- 4.Çerağ: Cebirül Ensar
- 5.Zakir: İmam Z.Abdulsamet
- 6.Ferraşçı: Seyidül Farraş
- 7.İbrikçi: Selmanı Farisi
- 8.Kurbancı: Emür Meryem
- 9.Sakkacı: İmam Hüseyin
- 10.Bekçi: Hz.Hasan-Hüseyin
- 11.Peyk: Cebrail Emin
- 12.Semahçı: Kırklar

Yalnız Hz.Ali'nin çocuklarının görevlendirildiği On iki hizmet

1. Tarikatçı	İmam Hasan
2. Faraş	İmam Hüseyin
3. Hallak	Muhammed Hanifi
4. Zakir	Abdüssamet Bin Ali
5. Sofracı	Abdülvahit Bin Ali
6. İbrikçi	Selmani Farisi
7. Sakii Meydan	Tayyip İbni Ali
8. Hamidi Meydan	Abdülmuin
9. Gözcü	Abdülkerim İbni Ali
10.Pervane	Abdullah Bin Ali
11.Çırağcı	Hadi Ekber Bin Ali
12. Bevvap	Abdülalil Bin Ali

Bektaşilikte On iki post cemde 12 hizmet ve görevleri nedir?

Postun İsim

1.Horasan (Baba)

2.Aşçı Baba

3.Ekmekçi

4.Nakib (yardımcı)

5.Ataca (atçı)

6.Meydancı

7.Türbedar

8.Kilerci

9.Kahveci

10.Kurbancı

11.Ayakçı

12.Mihmandar (konuksever)

Sahibi

Hacı Bektaş Veli. Tarikat Piri

Seyyid Ali Sultan

Balım Sultan

Kaygusuz Abdal Sultan

Kanber Ali Sultan

Sarı İsmail Sultan

Karadonlu Can Baba Sultan

Koluaçık Hacim Sultan

Şeyh Şazeli Sultan

Hızır İbrahim Halilullah

Abdal Musa Sultan

Hızır Aleyhisselam

Cemde 12 Hizmet ve görevleri nedir?

- 1.Dede:** Sercem'de denilir. Cemi yönetir.
- 2.Rehber:** Görgüsü yapılanlar ve Ceme katılanlara yardımcı olur.
- 3.Gözcü:** Cemde düzeni ve sükuneti sağlar.
- 4.Çerağcı:** Çerağın yakılması, meydanın aydınlatılması ile görevlidir.
- 5.Zakir:** Deyiş, düvaz, miraçlama söyler. Genellikle üç kişidir saz çalarlar.
- 6.Ferraş:** Car-süpürgeçalar, gerekirse rehberine yardımcı olur.
- 7.Sakka-İbriktar:** Sakka suyu dağıtır.
- 8.Sofracı-Kurbancı:** Kurban ve yemek işlerine bakar.
- 9.Pervane-Semahçı:** Semah yaparlar.

NEFSİN TERBİYE EDİLMESİ

NEFS NEDİR?

Kuran'da: “Nefsimi ak-pak gösteremem. Çünkü nefis, Rabbimin merhamet ettiği durumlar hariç, tüm gücüyle kötülüğü emreder” deniyor.

Nefsin yedi aşaması vardır ve bunlar sırasıyla şöyledir:

1.Emare nefis.

2.Levvame nefis.

3.Mülheme nefis.

4.Mutmaine nefis.

5.Raziye nefis.

6.Mardiye nefis.

7.Bu makamda nefse ait hiçbir şey kalmamıştır. Bu makam, Hakka ait olmakla “Hakk’el yakin” mertebesidir.

Alevilikte cihat denildiği zaman, Allah yolunda kendi nefsi ile yapacağı savaşı anlamaktadır, yani nefsin terbiye edilmesidir.

Kuran'da: “Nefsini kötülüklerden arındıran kurtulaşa ermiş, onu kötülüklerle gömen ise ziyan etmiştir” deniyor.

Hz.Peygamberimiz de: “Men arefe nefsehu fakad arefe Rabbehu”, yani “Nefsini bilen rabbini bilir” buyurmuştur.

Bir insanın nefsini ve Rabbini bilmesi şu yedi nefis terbiyesini bilmekten geçer.

NEFSİN TERBİYE EDİLMESİ

NEFS NEDİR?

Birincisi: Bu merhalede insanın makamı; “emmare”, seyri; “Allah’a doğru seyir”, hali; korku ve rica, zikri; “Allah’tan başka tapacak yoktur” anlamındadır.

İkincisi: Bu merhalede insanın makamı; “levvâme” seyri; “Allah için seyir”, hali; sıkıntı ve ferahlama, âlemi; “berzah âlemi, zikri; “Allah’tan başka maksut yoktur” anlamındadır. Bu makamda insanın derecesi ilme ait yakındır.

Üçüncüsü: Bu merhalede insanın makamı; “mülheme”, seyri; “Allah üzerine seyir”, hali; heybet âlemidir, zikri; “Allah’tan başka mahbub yoktur” anlamındadır. Ahret yolcusu bu makamda, ahret mükafatından vazgeçerek sadece Allah’ın muhabbetini ister.

Dördüncüsü: Bu merhalede insanın makamı; “mutmaine” seyri; “Allah ile seyir”, hali; kendinden geçmişlik, âlemi; “ceberut alemi”, zikri; “Allah’tan başka mevcut yoktur” anlamındadır. Bu makamda manevi yolcunun gönlünde dünya ve dünyaya ait hiçbir şey kalmaz. O’na hakim olan sadece Hakkın fiillerinin tecellisidir.

Beşincisi: Bu merhalede manevi yolcunun makamı; “râziye”, seyri; “Allah’ta seyir”, âlemi; “lâhut alemi”, mahalli; sırrın sırrıdır. Bu makama erişen manevi yolcunun zikri; “sadece Allah vardır. Ondan başka mevcut, maksut, mahbut yoktur” şeklindedir. Bu makam; razılık makamıdır, bu makamda kul Allah’tan, Allah’ta kuldandır. Bunun için şu Kuran ayetini gösterebiliriz.

“Ey huzura kavuşmuş insan! Dön Rabbine, razı etmiş ve razı edilmiş olarak” buyrulmuştur.

Altıncısı: Bu merhalede manevi yolcunun makamı; “mardiye”, seyri; “Allah’tan seyir”, hali; temkin ve hayret, âlemi; “şahadet âlemi”dir. Bu makamda manevi yolcu, iyi huylu, bağışlayıcı, ayıpları örtücü, herkese karşı iyi düşünür, insanlara lütuf ve şefkatle yaklaşır. Bu makamda insan, fiillerin tecellisine ulaşır, bu makama ulaşan insan, Hakk ile hakk olma makamındadır.

Yedincisi: Bu makamda manevi yolcunun, mertebesi ve yakın derecesi, Hakk’a ait olmakla “Hakk’el yakin” mertebesidir. Seyri; “Allah’tan dolayı seyir”, hali; bekâ, âlemi; “kesrette vahdet ve vahdette kesret”tir, yani çokluk âleminden birlik âlemine ve birlik âleminden de çokluk âlemindedir.

Bu makamda artık nefis mücadelesi bitmiş, riyazet ve mücahedeye, yani dünya lezzetlerinden sakınmaya gerek kalmamıştır. Bütün makamların üstünde olan bu makama ulaşıldığında, manevi yolcunun tüm hareketleri ve hareketsizlikleri, yani hayra vesile olabilecek tüm fiilleri hep ibadet sayılır.

ALEVİLİKTE ERKÂNLAR

Erkanlar, genellikle üç bölümden meydana gelir:

1. İbadet bölümü: Burada 12 hizmet erkânı vardır.
2. Hizmet bölümü: Burada, ikrar, musahip, görgü (tarik) ve buna benzer hizmetler yer alır.
3. Sohbet bölümü: Zakirler eşliğinde sohbet ve muhabbet yapılır.

1.İBADET ERKÂNI

Bu erkân; her Perşembe gününün akşamı yapılan, umuma açık bir alıştırmadır ve bu ceme, herkes girebilir.

2.HİZMET ERKÂNLARI

İkrar erkânları da yine on iki hizmet ceminin bir bölümüdür. Bu makam, ibadet ceminde kendisini yetiştirmiş, dört kapının ilki olan şariat kapısının hükümlerini yerine getirmiş olan ve ikrar vererek Hak-Muhammed-Ali yoluna girmek isteyenlerin hizmet erkânıdır. Bu erkâna sadece ikrarlı ve musahipli kimseler katılabilir. Ayrıca bu gibi erkânlarda sadece ikrarlı ve musahipli kimseler, on iki hizmet görevine kalkabilir.

PİR OLAN NELER BİLMELİ

İmam Cafer Sadık Hazretleri buyurur ki: Pir olan kimselere gerektir ki kamil olalar. Dört kapı nedir bileler. Evvel şeriatı, ikinci tarikatı, üçüncü marifeti, dördüncü hakikatı bilmek gerektir ki bunları nereden geldi ve neden hasıl oldu ve aslı nedir, bunların edebi nedir, udu nedir, hayası nedir, nafilisi nedir, işlemesi nedir, bunlar bile.

Ve bir dahi, şeriat kaçtır, tarikat kaçtır, marifet kaçtır, hakikat kaçtır ve ondan sonra şeriat ne ile tamam olur, marifet ne ile tamam olur, tarikat ne ile tamam olur, hakikat ne ile tamam olur, bunları bilmek gerek. Bunlar nedir? Eğer bu dört erkânı böylece bilmez ol pirin piriği caiz olmaz.

Ve bir kavilde, şeriat gemidir, tarikat denizdir. Marifet dalgıç. Hakikat incidir.

İmdi pir olan kimselere gerektir ki şeriat gemisine gireler, tarikat denizinde yüzeler, marifet dalgıcı olup hakikat incisine erişip çıkaralar. Onun üzerine amel edeler ki onların ikrarları caiz ola.

Ve bir kavilde şeriat, yakın olmağa derler. Tarikat, talip kendi halin ispat etmeye derler, marifet sözün mefhumunu bilmeye derler. Hakikat vasıl olmaya derler.

Ve bir kavilde Şeriat kulluk etmektir. Tarikat bilmektir. Marifet ermektir. Hakikat görmektir.

Ve bir kavilde, şeriat ilimdir. Tarikat imandır. Marifet dindir, hakikat amel kılmaktır.

Ve bir kavilde, şeriat işitmektir. Tarikat görmektir, marifet anlamaktır. Hakikat bilmektir.

Ve bir kavilde, şeriat kapıdır. Tarikat eşiktir. Marifet sövedir. Hakikat kilittir.

Ve bir kavilde, şeriat çerağdır. Tarikat fitildir. Marifet yağdır. Hakikat şuledir.

İmdi talipleri dahi öyle gerektir ki çerağ gibi doğru duralar. Fitol gibi yanalar, yağ gibi eriyeler. Nur gibi şule vereler. Erenler meydanından dönmiyeler. Tarikat halinde duralar. Dahi hakikatten çıkmayalar. Mürebbiden, müsahipten dönmiyeler. Onlar talip olalar, kalıp olmayalar.

Gadir Hum Bayramının Anlamı ve Önemi

Hazret-i Muhammed, Kâbe ziyaretini tamamlayıp Müslümanlarla birlikte Medine'ye doğru yola çıktı. Mekke ile Medine arasında bulunan GADİR HUM denilen yere gelip mola verildi (17 Mart 632). Burada Yüce Allah'tan şu ayet indirildi:

“Ey sevgili Peygamberim! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan, O 'nün sana sunduğu elçilik görevini yerine getirmemiş olursun. Allah seni insanlardan (düşmanlarından) koruyacaktır. ” (Maide-67)

Hazret-İ Muhammed bu emri alınca, deve semerlerinden yapılan yüksekçe bir kürsüye çıktı, Hazret-i Ali'yi yanına çağırdı ve onu da kürsüye çıkarıp sağ yanına aldı. Allah'a hamdettikten sonra yüksek sesle şöyle buyurdu:

“Ahirete geçmekle hepinizden önde bulunuyorum. Orada (Cennette) havuz başında bana ulaştığını: zaman sizden iki değerli şeyi soracağım; size iki paha biçilmez EMANET bırakıyorum. Biri ötekinden daha da büyük:

Biri, Allah 'in kitabı olan KUR 'AN, diğeri de EHL-İ BEYT'imdir.

Bu ikisi havuz başında bana ulaşıncaya kadar birbirinden ayrılmaz; bunu Rabbimden diledim... Benden sonra bu ikisine yapışır sarılırsanız, sonsuza kadar sapmaz, yolunuzu yitirmezsiniz...”

Ondan sonra şöyle buyurdu:

“Ben size sizin nefislerinizden daha ileri değil miyim? Sizin iyiliklerinizi sizden daha iyi bilmez miyim?”

Orada bulunan müminler hep bir ağızdan kendisini onaylayıp:

“Evet ey Tanrı Elçisi! Sen bizim nefsimizden bize daha yakın (evla) sm. Dünya ve ahirette bizim faydalarımızı bizden daha iyi bilirsin!...”

dediler.

Gadir Hum Bayramının Anlamı ve Önemi

Hazret-i Muhammed (A. S.) bunun üzerine sağ eliyle Hazret-i Ali'nin sağ elini tutup kaldırdı, onu överek buyurdu ki:

“Ey insanlar!

Biliniz ki, BEN HER KİMİN MEVLASÎSEM, BU ALÎ DE ONUN MEVLASIDIR.

Ali'nin nefsi benim nefsim, Ali'nin kanı benim kanım, Ali'nin ruhu benim ruhumdur.

Her kim beni severse, Allah 'ı sever; her kim Allah 'ı severse, Ali 'yi sever.

Her kim beni sevmezse, Allah 'ı sevmez; her kim Allah 'ı sevmezse Ali 'yi sevmez.

Hak ve adalet her zaman Ali ile beraberdir. Ya Rabbi! Şahit ol

Ey Allahım! Ali 'yi seveni sev. Ali 'ye düşmanlık edeni sevme. Ali 'ye yardım edene yardım et. Ali 'ye kötülük edeni aşığılındır! ”

Hazret-i Peygamber vefatında önce yaptığı bu açıklamalarla kendi yerine Hazret-i Ali'nin halife, vasi ve müminlerin önderi olduğunu ilan etmiştir. Demek ki Hz.Muhammed'in hak halifesi Hazret-i Ali'dir.

Hazret-i Muhammed'in bu öğüt ve açıklamalarından sonra, orada bulunan binlerce insan birer, birer gelip Hazret-i Alî'ye biat ettiler ve kutladılar.

Hattab Oğlu Ömer, İmam-ı Ali'nin elinden tutarak:

“Kutlu olsun, ne mutlu sana ey Ali! Hem benîm hem de kadın, erkek bütün müminlerin velisi (önderi) oldun.” diyerek ona biat etti.

Gadir Hum Bayramınının Anlamı ve Önemi

Gadir Hadisi'ni Hazret-i Peygamber kendiliğinden değil TEBLİĞ ayeti indikten sonra, Allah'ın emriyle buyurmuştur. Tanrısal emirde elbette bir hikmet olacaktır. Bu hikmeti Hazret-i Ali'nin yalnız muhabbetine ve sevgisine bağlamak doğru ve yeterli olamaz. Gerçekte bu hadis Ali'ye muhabbetle birlikte, daha önemli bir görev için ferman buyurulmuştur. Bunu Ravzat-ül-Ahbab şöyle açıklıyor:

“Görülüyor ki: Gadir Hum günü, üçüncü kez olarak İmam-ı Ali (a. s.) yaklaşık 124. 000 müslümanın önünde (MEVLA, VELİ, HALİFE) olarak atanmıştır. Ve ashabın çoğunluğu sırasıyla Hazret-i Ali'yi kutlamış ve O'na biat (ikrar, and) etmişlerdir. ”

Gadir Hum'da açıkça görülüyor ki İmam-i Ali, resmen HALİFE tayin edilmiştir ve ALEVİLER, 1400 yıldır onu tutmakta sevmekte haklıdırlar.

İslâm'ın temeli olan GADİR HUM hadisi, verdiği ikrardan/sözden dönenler tarafından ayaklar altına alındı. Nitekim, Medine'ye döner dönmez işler değişti. Allah'ın emriyle, Hz.Muhammed'in verdiği görev Hz.Ali'ni elinden alındı.

Eskiden beri Ehl-i Beyt'e karşı olan Emeviler din kaygısını bir tarafa bırakıp türlü entrikalar çevirdiler. Gadir Hum ahdi geçerli olup da Hz.Muhammed'in yerini Hz.Ali alırsa, Arap kabileleri üzerinde bir daha egemenlik kuramayacaklarını anladılar. Aralarında türlü hileler kurup, planlar düzenleyip, Allah'ın ve Peygamberin emri olan “GADİR HUM BUYRUĞU”nu kısa sürede yok ederek, Yüce Peygamberin “ Tanrısal Emri”ni gümbürtüye getirdiler.

Gadir Hum Bayramının Anlamı ve Önemi

Emevilerin amacı, halifeliği Hz.Ali'ye vermemek, Hz.Muhammed'i ve İslâm'ı yıpratmaktı. Ve başarılı da oldular. İşte bugün İslâm ülkelerinin birçoğunda Emevi zihniyeti sürdürülmektedir..

Tarihsel gerçekler yüzyıllarca hep hasır altı edilip gizlenmiş, saf müslümanlar yalan yanlış bilgilerle kandırılmış, açıkça günah işlenmiştir. Haksızlık edilmiştir.

Hazret-i Muhammed'e;

“Ümmetin içinde kurtuluşa erecekler kimlerdir? ” diye soranlara, “Ali ve Ali'ye uyanlardır! ” buyurmuştu.

O sırada inen bir ayet de Hazret-i Muhammed'in bu sözünü doğrulamıştır:

“Fakat, inanıp yararlı iş işleyenler, iste bunlar varatûamarın en iyileridir.”

Hazret-i Muhammed bu ayeti yorumlarken, Hazret-i Ali'ye dönmüş, **“Sen ve sana uyanlar Kıyamet Günü Allah'tan razı olmuş ve onun razılığını kazanmış olarak diriltileceksiniz”** buyurmuştur.

Çoğunluğu Sünni olmak üzere 20 tarihçi, 54 hadisçi ve 26 tefsirci yani toplam olarak tam 100 bilgin, belgesel olarak yazmış oldukları kitaplarında GADİR HUM'da Hazret-i Ali'nin TANRI emriyle Hazret-i Muhammed (a. s.) tarafından, kendisinden sonra ve kendi yerine HALİFE olarak ümmetine tanıtıldığını teyid ve tasdik etmişlerdir. Bu bilginlerin en ünlüleri şunlardır:

Gadir Hum Bayramının Anlamı ve Önemi

Belazuri, Taberi, Şehristani, Hatib-i Bağdadi, Yakut-ı Hamevi, İbn-i Esir, İmam Şafii, İmam Malik, İmam Ahmed b. Hanbel, Buhari, Tirmizi, Fahr-i Razi, Kadi Beyzavi, Sadeddin-i Teftazani, Dr. Tana Hüseyin vd...

Sünni tarihçilerden Şehbender-zade Filibeli Ahmed Hilmi şöyle diyor;

“Ashab hakkındaki hadis-i şerifler iyice tetkik edilirse görülür ki Cenab-ı Nebi, Hazret-i Ali'nin kendisinden sonra Kafile-salar-i İslâm (Mü'minlerin Önderi) olmasını istiyordu. Çünkü Ali'yi bizzat ve hususi ihtimam (özen) ile yetiştirmiş ve bütün sır ve işlerine mahrem (gizli sırlarına arkadaş) etmişti. ”

Gerek kendisi ve gerekse eserleri, değil yalnız Doğu'da, Batı dünyasında da şöhret kazanmış olan Mısırlı tarih bilgini ve Sünni Dr. Tana Hüseyin, ALİ ve EVLADLARI adlı eserinde Hazret-i Ali ile ilgili tüm tarihsel olayları (Hicret, Kardeşlik, Vasiyet, Mübahale, Uhud, Hendek, Hayber, Tebük, Gadir Hum vb.) ve hadisleri naklettikten sonra şu sonuca varıyor; **HAZRET-İ MUHAMMED'DEN SONRA HALİFELİK HAKKI, H.Z.ALİ'NİNDİR.**

İşte, Aleviler bu belgelere (ayet, hadis, tarihsel olaylar...) dayanarak İmam-i Ali'nin yanında yer aldılar, 1400 yıldan beri Hz.Ali taraftarı oldular. Hz.ALİ YANDAŞI anlamındaki kişilere de ALEVİ adı verilmiştir.Alevi Hz.Ali ailesi'nin adıdır.Hz.Ali 'ye bağlı olan ,onu sevan Hz.Ali'nin yolundan giden ve Hz.Ali'nin taraftarlarına Alevi denilir. Bu tarihten itibaren Aleviler, Ehl-i Beyt taraftarları her yıl Gadir Hum bayramını kutlamaktadırlar. 17 Aralık 2008 tarihi Gadiri Hum Bayramının kutlandığı gündür.

Gadir-i Hum

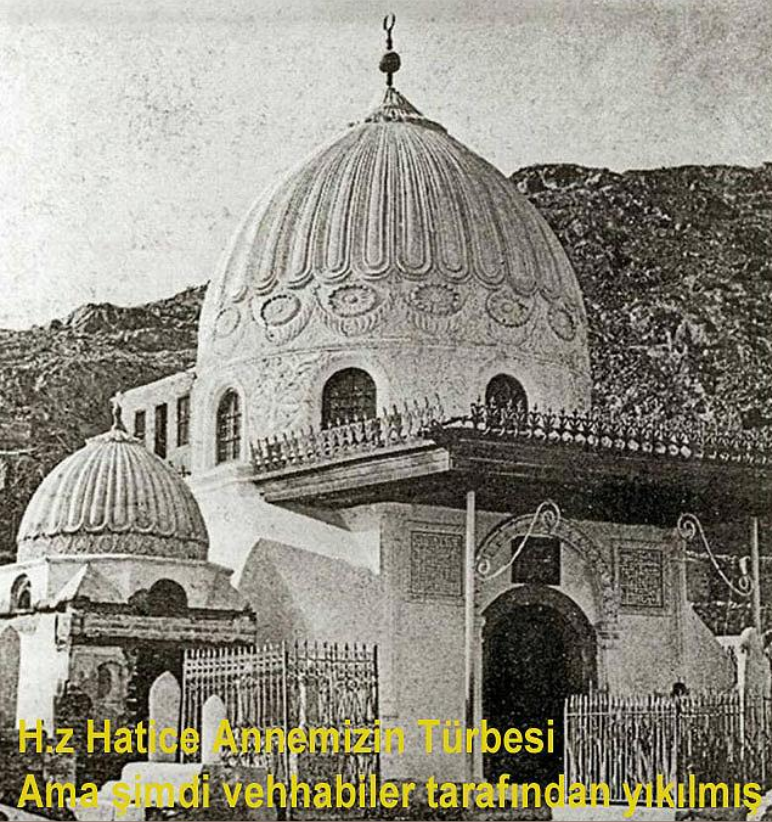
CENNETÜ'İ-MUALLÂ / Mekke'nin en eski mezarlığı.

Câhiliye devrinden bugüne kadar Mekke mezarlığı olan ve Harem-i şerif'in yaklaşık 2 km. kuzeyinde Mescid-i Cin yakında bulunan bu yer, İslâm öncesi kaynaklarda ve ilk devir İslâm tarihlerinde Hacûn diye geçmektedir. Hz. Peygamber'in dedelerinden Kusay ile Abdülmuttalib'in ve amcası Ebû Tâlib ile hanımı Hz. Hatice'nin Hacûn Mezarlığı'na defnedilmiş oldukları bilinmektedir. Rivayete göre Kusay Hacûn'a gömüldükten sonra burası mezarlık olarak kullanılmıştır. İslâm'dan önce Mekke Ma'lât ve Mesfele adıyla iki kısma ayrılmıştı. Şehrin ileri gelenleri, mezarlığın bulunduğu Ma'lât adlı yukarı mahallede otururlardı. Yâkût, Hacûn'un Mekke'nin yukarı tarafında bir dağ olduğunu, yanında şehir mezarlığının bulunduğunu söylemektedir. Mekke fethinde Resûlullah çadırını Hacûn'a kurdu muştı. Hacûn zamanla Ma'lât (المعلاة) olarak anılmaya başlandı. Mezarlık da Makberetü'l-ma'lât diye meşhur oldu.

Hz. Hatice'nin burada medfun bulunması, ayrıca Medine'deki Bakî Mezarlığı'nın Türkler arasında "Cennetü'l-bakî" olarak anılmasından dolayı Mekke'deki bu mezarlığa "Cennetü'l-muallâ" denilmiş olmalıdır.

Hz. Hatice'nin Cennetü'l-muallâ'daki kabrinin yeri 729 (1328-29) yılına kadar bilinmiyordu. Bu tarihte görülen bir rüya üzerine kabir yerinin tesbit edildiği ve üzerine bir türbe yapıldığı rivayet edilir. Ayrıca Kanûnî Sultan Süleyman 950 (1543-44) yılında Hz. Hatice'nin kabrinin üstüne yüksek kubbeli bir türbe yaptırmış ve bir de türbedar görevlendirmiştir.

Evliya Çelebi'nin bildirdiğine göre Cennetü'l-muallâ'da yetmiş beş adet kubbeli mezar, Hz. Peygamber'in dedesiyle amcasının kabirlerinde de kubbeli türbeler vardı. Ancak bunlar diğer türbeler gibi süslü değildi ve türbedarları da yoktu. Acem hacıları, Hz. Ali'nin babası Ebû Tâlib'in kabrini ziyaret ederlerdi. Hz. Hatice'nin türbesinin 1296 (1879) yılında tamir edildiğini haber veren Eyüp Sabri Paşa, Mekke halkının her ay Cennetü'l-muallâ'ya giderek hatim ve mevlid okuduğunu söyler. 1925 yılında Mekke Suûdîler'in eline geçtikten sonra Abdülazîz b. Suûd'un emriyle 1926'da Cennetü'l-muallâ'daki bütün türbeler yıktırılmış ve mezar taşları kaldırılmıştır. Bugün de hiçbir türbe ve mezar taşının bulunmadığı Cennetü'l-muallâ yine mezarlık olarak kullanılmaktadır.

H.z Hatice Annemizin Türbesi
Ama şimdi vehhabiler tarafından yıkılmış

H.z.Hatice'nin Türbesi – Eski Hali

Hz.Hatice'nin Türbesi – (Yıkılmış Yeni Hali)